

Sahir

01 Ocak 2026 - 18. Sayı

KONUŐUMUZ: ZÜLFİKAR YAMAÇ

Abdullah Emre Aladağ | Ali Kerim Tolga | Alperen Kalıp | Aycan Çakmak | Baran Aksan
Beyza Nur Karademir | Bureu Korkmaz | Bünyamin Tan | Dr. Osman Akçay | Dicle Işıklar
Elnur Kibar | Furkan Selim Türkkal | Gözen Durmuş | Gülsüm Kocapınar | Hüseyin Duygu
Hatice Ertürkİbrahim Köksal | Kemal Çerçibaşı | Mary Mora | Muhammet Fatih Dur
Neslihan Özalp | Ozan İter | Ozan Ebedi | Senem Tolga | Senem Beril Başoğlu
Sennur Mutlugil | Sophia Jamali Soufi | Süleyman Berç Hacı | Şair Şerafettin Kaya
Tülay İlhan | Zeynep Özlük

Korku edebiyatımızın genç ve yetenekli isimlerinden Abdullah Emre Aladağ'ın eski ve yeni öykülerinin bir araya toplandığı bu kitapta alıştığınız korku öyküleri dışında daha romantik, daha mizahi ve daha değişik öykülerle de karşılaşacaksınız.

Sahir Yayınları iftiharla sunar! Dandik Bir Magnum Opus. Bu kitap, diğer tüm kitaplarımız gibi ücretsiz olup sitemizden erişime açıktır.

Keyifli okumalar dileriz!

Sahir
Yayınları

Sahir Dergi

01 Ocak 2026 - 18. Sayı

Yayın Kurulu

Genel Yayın Yönetmeni

Muhammet Fatih Dur

Yazı İşleri Müdürü

Abdullah Emre Aladağ

Editörler

Erkin Tolga Sayılkan

Senem Beril Başoğlu

Ozan İlter

Özün Su Yıldırım

Redaksiyon

Mary Mora

Elnur Kibar

Son Okuma

Ali Kerim Tolga

Caner Köseadağ

Görseller

Senem Tolga

Mizanpaj

Abdullah Emre Aladağ

İmtiyaz Sahibi

Abdullah Emre Aladağ

4 ~ Diğer Tanrılar

H. P. Lovecraft (Çeviren: Bünyamin Tan)

7 ~ Kendine Doğ

Muhammet Fatih Dur

9 ~ Çubuk Çekelim

Dr. Osman Akçay

11 ~ Öfkelenesiye

Alperen Kalıp

12 ~ Toprağın Hafızası, Aklın İsyanı:

Kemal Tahir'in Gökyüzü

Zeynep Özlük

14 ~ İç Gıcirtısı

Sennur Mutlugil

15 ~ Terlik

İbrahim Köksal

16 ~ Başlamak: Kaçış mı, Cesaret mi?

Mary Mora

17 ~ Şikayet ile İrade Arasında

Ozan İlter

20 ~ Yanmayı Bilen Kuş

Senem Tolga

22 ~ Huzursuzluk Evi

Ali Kerim Tolga

28 ~ Başlangıç

Burcu Korkmaz

30 ~ Sanrılar ve Sancılar

Aycan Çakmak

31 ~ Yenilmez

William Ernest Henley (Çeviren: Abdullah Emre Aladağ)

32 ~ 2026: Ateşin Cesareti, Zamanın Değişimi

Zeynep Özlük

34 ~ Şairin Tek Şiiri

Elnur Kibar

36 ~ Toprak Unutmaz

Beyza Nur Karademir

37 ~ Semptom

Sophia Jamali Soufi

38 ~ Genlerinin Yerlerine

Furkan Selim Türkkal

Sahir Dergi

01 Ocak 2026 - 18. Sayı

39 ~ Üşümüşt Atlas (Tefrika) - IV. Bölüm

Şair Şerafettin Kaya

40 ~ Ozanlar Sesinde

Dicle Işıklar

41 ~ Sahir Röportaj - Zülfikar Yamaç

Abdullah Emre Aladağ

43 ~ Ben Yangın'ım, Sen Külüm

Hatice Ertürk

44 ~ Aidiyet ve Hafıza

Senem Beril Başoğlu

45 ~ Mavi Defter

Tülay İlhan

46 ~ Yaşayan Çağdaş Danimarkalı Ozanlar

Hüseyin Duygu

52 ~ Dans Etmek İstiyorum

Süleyman Berç Hacı

53 ~ Ruhumdaki Nem

Gülsüm Kocapınar

54 ~ Çevre Psikolojisi

Gözen Durmuş

56 ~ Böyle Mi Bitecektim?

Ozan Ebedî

57 ~ İşe Geç Kalmak

Abdullah Emre Aladağ

61 ~ Askıda Kalanlar

Neslihan Özalp

63 ~ Tatar Çölü

Senem Tolga

65 ~ Vişneçürüğü Rengi Zarfla

Gönderilmiş Bir Mektup

Baran Aksan

66 ~ Bir Yıldırım Çarptı Sanki İstanbul'a

Kemal Çerçibaşı

67 ~ Deliğe Dayanan Delilik

Ali Kerim Tolga

71 ~ Servet-i Fünûn Devri'nin Oluşumu ve

Dekadanlık Tartışması Hakkında

Baran Aksan

Editörden

Selamlar sevgili okurlar!
Yeni bir yıla daha ulaştık ve dünya her ne kadar kötüye gitse de umut fakirin ekmeği diyerek yine ve yepisyeni umutlarla girdik yeni yıla. Bir başlangıç yaptık, her zaman yaptığımız gibi. Başlamak, bir eylemin yarısı değil ancak kökü ve çekirdeğidir. Hani bir inanış vardır ya, nasıl başlarsan öyle gider diye. İyi başlayalım, iyi gitsin, iyi bitsin.

Dosya konumuz da “Başlangıç” olunca haliyle dosya yazılarımız var: Burcu Korkmaz, Mary Mora, Muhammet Fatih Dur ve Senem Tolga “Başlangıç” temalı denemeleriyle bizlerle.

Bu ay bir de konuğumuz var: Kıymetli yazar Zülfikar Yamaç.

Şiirine ve denemesine bol 18. sayımızla iyi yıllar diyoruz. Nice yeni yılda birlikte olmak dileğiyle...

Abdullah Emre Aladağ
İmtiyaz Sahibi

Eserlerinizi sahirmecmua@gmail.com

adresinden bize gönderebilirsiniz.

sahirdergi.com adresinden eski sayıları okuyabilir,

@sahir.dergi Instagram hesabımızdan bizi takip edebilirsiniz

Diğer Tanrılar - H. P. Lovecraft

Çeviren: Bünyamin Tan

Yeryüzünün en yüksek zirvelerinde, yeryüzü tanrıları yaşar; ve hiçbir insan onların görüldüğünü söylemeye cesaret edemez. Önceleri daha alçak zirvelerde otururlardı; ama ovalardan gelen insanlar sürekli kaya ve karla kaplı yamaçlara tırmanarak tanrıları gittikçe daha yüksek dağlara sürüklediler; ta ki sonunda yalnızca son zirve kalana dek. Eski zirvelerinden ayrıldıklarında, yanlarında kendilerine dair tüm izleri de götürdüler; ama bir kez, denilir ki, Ngranek adını verdikleri dağın yüzeyine oyulmuş bir heykel bırakmışlardır.

Fakat şimdi, kimsenin ayak basmadığı soğuk ve ıssız bir yer olan bilinmeyen Kadath'a çekilmişlerdir, ve artık sertleşmişlerdir; çünkü artık insanların gelişinden kaçabilecekleri daha yüksek bir zirve kalmamıştır. Sertleşmişlerdir ve bir zamanlar insanların onları yerlerinden etmesine göz yumarken, şimdi insanların yaklaşmasına izin vermezler; yaklaşan olursa, geri dönmesine de izin vermezler. İnsanların, Kadath'ın soğuk ıssızlığından habersiz olmaları iyidir; yoksa düşüncesizce oraya tırmanmaya kalkarlardı.

Bazen, yeryüzü tanrıları memleket hasreti çektiklerinde, eski yaşadıkları zirvelere sessiz gecelerde geri dönerler ve anımsadıkları yamaçlarda eskisi gibi oynamaya çalışırken yumuşakça ağlarlar. İnsanlar, beyaz tepeli Thurai'de tanrıların gözyaşlarını yağmur sanmışlardır; ve Lerion'un hüznü şafak rüzgârlarında tanrıların iç çekişlerini duymuşlardır. Tanrılar bulut gemileriyle seyahat ederler, ve akıllı köylüler, geceleri hava bulutlu olduğunda bazı yüksek zirvelerden uzak durmalarını öğütleyen efsanelere sahiptirler; çünkü tanrılar artık eskisi kadar hoşgörülü değildir.

Skai Nehri'nin ötesinde yer alan Ulthar'da, bir zamanlar yeryüzü tanrılarını görmeyi arzulayan yaşlı bir adam yaşardı; Hsan'ın yedi esrarengiz kitabında derinlemesine bilgili, uzak ve buzlarla kaplı Lomar'dan gelen Pnakotik Elyazmaları'na da aşina bir adamdı bu. Adı Bilge Barzai idi ve köylüler onun garip bir tutulma gecesi bir dağa tırmandığını anlatır.

Barzai, tanrılar hakkında öylesine çok şey biliyordu ki, onların gelişlerini ve gidişlerini anlatabiliyor, sırlarının çoğunu tahmin edebiliyordu; bu yüzden halk arasında yarı tanrı sayılıyordu. Ulthar burgelerine, kedilerin öldürülmesini yasaklayan o dikkate değer yasayı çıkarırken akıllıca yol gösteren oydu. Ayrıca genç rahip Atal'a da, Aziz Yahya Gecesi'nin yarısında kara kedilerin nereye gittiklerini ilk anlatan kişi oydu. Barzai, yeryüzü tanrılarının bilgeliğine derinlemesine vakıftı ve onların yüzlerine bakma arzusu geliştirmişti. Tanrılar hakkındaki büyük sır bilgeliğinin onu öfkelerinden koruyacağına inanıyor, bu yüzden onların orada olacağını bildiği bir gece, yüksek ve kayalık Hatheg-Kla'nın zirvesine çıkmaya karar veriyordu.

Hathec-Kla, adını aldığı Hatheg'in ötesindeki taşlık çölde yer alır ve sessiz bir tapınaktaki kaya heykeli gibi yükselir. Zirvesinin çevresinde sürekli yaşlı gibi dönen sisler vardır; çünkü sisler tanrıların anılarıdır ve tanrılar eskiden orada yaşarken Hathec-Kla'yı severlerdi. Yeryüzü tanrıları sık sık bulut gemileriyle Hathec-Kla'yı ziyaret eder, ay ışığı altında zirvede geçmişini anımsayarak dans ederken yamaçlara solgun buğular bırakırlar. Hatheg'in köylüleri, Hathec-Kla'ya herhangi bir zamanda tırmanmanın uğursuz olduğunu, ama özellikle solgun buğuların zirveyi gizlediği ve ayın parladığı gecelerde oraya tırmanmanın ölümcül olduğunu söylerler. Ancak Barzai, komşu Ulthar'dan geldiğinde, yanında öğrencisi olan genç rahip Atal ile birlikteydi ve köylülerin uyarılarını hiç umursamadı. Atal bir meyhanecinin oğluydu ve bazen korkardı; ama Barzai'nin babası, eski bir şatoda yaşayan bir toprak soylusuydu, bu yüzden sıradan batıl inançlar onun kanında yoktu, korkan köylülere sadece gülerdi.

Barzai ve Atal, köylülerin dualarına aldırmadan Hatheg'ten çıkıp taşlık çöle doğru yola koyuldular ve geceleri kamp ateşlerinin başında yeryüzü tanrılarından konuştular. Günlerce yol aldılar ve uzaktan, kederli sis halkasıyla çevrili yüce Hathec-Kla'yı gördüler. On üçüncü gün dağın ıssız eteklerine vardılar ve Atal korkularından söz etti. Ama Barzai yaşlıydı, bilgiliydi ve hiçbir korku taşıymıyordu; bu yüzden, çürümüş Pnakotik Elyazmaları'nda korkuyla sözü edilen Sansu zamanından beri hiç kimsenin tırmanmadığı yokuşta cesurca öne geçti.

Yol kayalıktı, uçurumlar, dik yamaçlar ve düşen taşlarla tehlikelerle doluydu. Sonraları hava soğudu ve kar yağmaya başladı; Barzai ve Atal, bastonları ve baltalarıyla yukarıya doğru çabalarırken sık sık kayıp düştüler. Sonunda hava incelmişti, gökyüzü renk değiştirdi ve tırmananlar nefes almakta zorlanmaya başladı; ama yine de durmadan yukarıya çıktılar, manzaranın garipliğine hayretle bakarak ve zirveye vardıklarında ay çıktığında, solgun buğular etrafa yayıldığında neler olacağını düşünerek heyecanlandılar. Üç gün boyunca daha da yükseğe, daha da yukarıya, dünyanın çatısına doğru tırmandılar; ardından ayın bulutlanmasını beklemek üzere kamp kurdular.

Dört gece boyunca hiç bulut görünmedi ve ay, sessiz zirvenin etrafındaki ince, kederli sislerin içinden soğukça parladı. Beşinci gece, yani dolunay gecesinde, Barzai kuzeyde yoğun bazı bulutlar gördü ve onların yaklaşmasını izlemek için Atal ile birlikte uyanık kaldı. Kalın ve görkemliydi, yavaş ve kararlı bir şekilde ilerliyorlardı; izleyicilerin çok üzerindeki zirvenin çevresine dizilip ayı ve zirveyi gözlerden gizlediler. Uzun bir saat boyunca, izleyiciler dönen buğuları ve giderek kalınlaşan, huzursuzlaşan bulut perdesini seyrettiler. Barzai, yeryüzü tanrılarının bilgeliğinde ustaydı ve belli bazı sesleri dinlemek için dikkat kesilmişti; ama Atal buğuların soğukluğunu ve gecenin heybetini hissediyor, büyük bir korkuya kapılıyordu. Ve Barzai daha da yukarı tırmanmaya başlayıp heyecanla onu çağırdığında, Atal'ın onu takip etmesi uzun zaman aldı.

Buğular öylesine yoğun ki yol almak zordu ve sonunda Atal takip etmeye başladığında bile, bulutlu ay ışığında yukarıdaki silik yamaçta Barzai'nin gri silüetini zar zor görebiliyordu. Barzai çok ileri gitmişti ve yaşına rağmen Atal'dan daha kolay tırmanıyor gibiydi; yalnızca güçlü ve yılmaz bir adamın aşabileceği kadar dikleşmeye başlayan yamacın sarp yerlerinden korkmuyor, Atal'ın zar zor atlayabildiği geniş siyah yarıklarda bile duraksamıyordu. Böylece kayaların ve uçurumların üzerinden çığınca yukarı çıktılar, kayıp tökezleyerek, kimi zaman da ıssız buz zirvelerinin ve sessiz granit yamaçların muazzamlığı ve korkunç sessizliği karşısında dehşete düşerek.

Birdenbire, Barzai Atal'ın görüşünden kayboldu; öyle korkunç bir uçurumu tırmanıyordu ki, bu çıkıntılı kaya sanki dışa doğru şişmişti ve sanki yeryüzü tanrılarının esin vermediği hiçbir tırmanıcı için geçilmezdi. Atal çok daha aşağıdaydı ve oraya vardığında ne yapacağını düşünüyordu ki, garip bir şekilde ışığın güçlendiğini fark etti; sanki bulutsuz zirve ve ay ışığıyla aydınlanmış tanrıların buluşma yeri artık çok yakındı. Ve çıkıntılı kayaya ve aydınlık gökyüzüne doğru tırmanırken, şimdiye dek hissettiği tüm korkulardan daha sarsıcı bir korku hissetmeye başladı. Sonra yüksek sislerin arasından, görünmeyen Barzai'nin sevinç içinde çığınca bağırarak sesini duydu:

"Tanrıları duydum! Yeryüzü tanrılarının Hathec-Kla'da eğlence içinde şarkı söylediklerini duydum! Yeryüzü tanrılarının seslerini Peygamber Barzai tanır! Sisler ince, ay parlak ve ben gençliklerinde sevdikleri Hathec-Kla'da vahşice dans eden tanrıları göreceğim! Barzai'nin bilgeliği onu yeryüzü tanrılarından üstün kıldı ve onun iradesine karşı onların büyüleri ve engelleri bir hiçtir; Barzai tanrıları görecektir – kibirli tanrıları, gizemli tanrıları, insanların bakışını hor gören yeryüzü tanrıları!"

Atal, Barzai'nin duyduğu sesleri duyamıyordu, ama artık çıkıntılı kayanın yanına kadar yaklaşmıştı ve basacak yer arıyordu. Tam o sırada Barzai'nin sesi daha tizleşti ve yükseldi:

“Sisler çok ince, ay yamaca gölgeler düşürüyor; yeryüzü tanrılarının sesleri yüksek ve çılgın ve onlar artık Bilge Barzai'nin gelişinden korkuyorlar – çünkü o onlardan daha büyük. . . . Ay ışığı titriyor, çünkü yeryüzü tanrıları onun önünde dans ediyor; ay ışığında zıplayıp uluyan tanrıların dans eden suretlerini göreceğim. . . . Işık soluyor ve tanrılar korkuyor. . . .”

Barzai bunları haykırırken, Atal havada hayaletimsi bir değişim hissetti, sanki yeryüzünün yasaları daha büyük yasalara boyun eğiyordu; çünkü yol her zamankinden daha dik olmasına rağmen, yukarıya tırmanmak artık korkutucu şekilde kolaylaşmıştı ve şişkin kaya çıkıntısı, oraya vardığında neredeyse bir engel teşkil etmeyecek kadar kolay aşılmıştı. Ayın ışığı garip bir şekilde sönmüştü ve Atal sislerin içinde yukarı doğru atılırken, gölgelerin içinden Bilge Barzai'nin çığlıklarını duydu:

“Ay karardı ve tanrılar gecede dans ediyor; gökyüzünde bir dehşet var, çünkü ayın üstüne, ne insanların kitaplarında ne de yeryüzü tanrılarının yazıtlarında öngörölmüş bir tutulma çöktü. . . . Hatheg-Kla'da bilinmeyen bir büyü var, çünkü korkuya kapılmış tanrıların çığlıkları şimdi kahkahaya dönüştü ve buz yamaçları sonsuza dek siyah göklere doğru yükseliyor, ben de o tarafa savruluyorum. . . . Hei! Hei! Sonunda! Solgun ışıktaki yeryüzü tanrılarını görüyorum!”

Ve şimdi Atal, akıl almaz dikliklerde başı dönerek yukarı kayarken, karanlıkta iğrenç bir kahkaha duydu; bu kahkahaya, başka hiçbir insanın duymadığı bir çığlık eşlik ediyordu – yalnızca anlatılamaz kabusların Phlegethon'unda duyulabilecek bir çığlık. Bu çığlıkta, lanetlenmiş bir ömrün dehşeti ve ıstırabı, tek bir korkunç ana sığdırılmıştı:

“Sisler çok ince, ay yamaca gölgeler düşürüyor; yeryüzü tanrılarının sesleri yüksek ve çılgın, ve onlar artık Bilge Barzai'nin gelişinden korkuyorlar – çünkü o onlardan daha büyük. . . . Ay ışığı titreşiyor, çünkü yeryüzü tanrıları onun önünde dans ediyor; ay ışığında zıplayıp uluyan tanrıların dans eden suretlerini göreceğim. . . . Işık soluyor ve tanrılar korkuyor. . . .”

“Diğer tanrılar! Diğer tanrılar! Yeryüzünün zayıf tanrılarını koruyan dış cehennemlerin tanrıları! . . . Bakma! . . . Geri dön! . . . Görme! . . . Görme! . . . Sonsuz uçurumların intikamı. . . O lanetli, o kahrolası çukur. . . Merhametli yeryüzü tanrıları, gökyüzüne düşüyorum!”

Ve Atal gözlerini kapatıp kulaklarını tıkayarak bilinmeyen yüksekliklerden gelen korkunç çekime karşı kendini aşağıya atmaya çalışırken, Hatheg-Kla'da öyle bir gök gürültüsü yankılandı ki, ovadaki iyi yürekli köylüleri, Hatheg, Nir ve Ulthar'ın dürüst halkını uykusundan uyandırdı; ve bu gürültü, onların bulutlar arasından, hiçbir kitabın öngörmediği o garip ay tutulmasını görmelerine neden oldu. Ve nihayet ay tekrar ortaya çıktığında, Atal dağdaki aşağı kar örtüsü üzerinde sağ salim bulunuyordu – ne yeryüzü tanrılarını, ne de diğer tanrıları görmüştü. Şimdi anlatılır ki, çürümüş Pnakotik Elyazmaları'nda Sansu'nun, dünyanın ilk çağlarında Hatheg-Kla'ya tırmandığında yalnızca sessiz buz ve kayayla karşılaştığı yazılıdır. Yine de Ulthar, Nir ve Hatheg halkı korkularını bastırıp, gündüz vakti o uğursuz zirveyi tırmanarak Bilge Barzai'yi aramaya çıktıklarında, zirvenin çıplak kayasında elli arşın genişliğinde, merak uyandıran ve devasa bir sembolün kazınmış olduğunu buldular – sanki kaya, bir titanın keskiyle yarılmış gibiydi. Ve bu sembol, bilgelerin, Pnakotik Elyazmaları'nın okunamayacak kadar eski ve korkunç kısımlarında tespit ettikleri şekillere benziyordu. Bunu bulmuşlardı.

Bilge Barzai'ye asla ulaşamadı, ne de kutsal rahip Atal, onun ruhunun huzuru için dua etmeye ikna edilebildi. Dahası, bugüne dek Ulthar, Nir ve Hatheg halkı ay tutulmalarından korkar; ve solgun buğular dağın zirvesini ve ayı gizlediğinde geceleri dua ederler. Ve Hatheg-Kla'daki sislerin üzerinde, yeryüzü tanrıları bazen geçmiş anımsarcasına dans ederler; çünkü güvende olduklarını bilirler ve bilinmeyen Kadath'tan bulut gemileriyle gelip, tıpkı dünyanın henüz yeni, insanların ise ulaşılmaz yerlere tırmanma hevesinde olmadığı çağlardaki gibi eski usulde oynamayı severler.

Kendine Doğ

Muhammet Fatih Dur

İnsan, kendisi olduğunda değişmesine gerek yoktur. Kendisi olabilmek için değişir insan. Olması gerekene ulaşabilmek için sürekli bir dönüşüm, gelişim vesaire vesaire.

İnsan, doğumundan itibaren tamamlanmamış bir cümle gibidir. Noktasını nereye koyacağını, virgülünü nerede soluklandıracağını bilemez. Ve insan tam anlamıyla "kendisi" olduğunda, artık değişmesine gerek kalmaz. Çünkü o an, arayışın bittiği, nehrin denize kavuştuğu andır. Ancak burada trajedi ve mucize şurada gizlidir: İnsan, "kendisi" olarak doğmaz, "kendisi" olmaya çabalar. Bu yüzden değişir. Bu yüzden kabuk atar, bu yüzden yıkılır ve yeniden kurulur.

C. Gustav Jung

Modern dünya bize değişimi genellikle "başkası olmak" ya da "yeni bir şeyler eklemek" olarak pazarlar. Daha bilgili, daha kaslı, daha zengin, daha sosyal olmak... Oysa asıl değişim, bir ekleme değil, bir eksiltme sanatıdır. Üzerimize yapışmış fazlalıklılardan kurtulmak, öze yaklaşmaktır. Michelangelo'ya Davut heykelini nasıl yaptığını sorduklarında, "Mermerin içindeki fazlalıkları attım, geriye Davut kaldı," dediği rivayet edilir. İnsanın değişimi de böyledir. Kendisi olabilmek için değişmek, üzerine yapışan toplumsal rolleri, ailenin beklentilerini, korkuların getirdiği maskeleri ve "el ne der" kaygılarını birer birer söküp atma sürecidir. Zaten "Hepimiz birer performans sergiliyoruz; dünya bir sahne, bizler de kendi benliklerimizi sunan oyuncularız." Bu süreç sancılıdır çünkü insan, kendisine yabancı olan parçaları "benliği" sanmaya meyillidir. Aynı zamanda kendisinin de uzak durulması gereken bir özne olarak öğrenmiştir. O parçalar sökülürken canı yanar, eksildiğini sanır; oysa o, sadece özüne yaklaşmaktadır. Ya görüldüğü gibi ol ya da olduğun gibi görün diyebiliriz Friedrich Nietzsche gibi "Kişi ne ise o olmalıdır."da

"Olması gerekene ulaşabilmek" ifadesi, aslında durağan bir hedefi değil, dinamik bir potansiyeli işaret eder. Bir tohumun ağaç olması, onun değişmesi midir, yoksa aslında en başından beri taşıdığı gerçeğe dönüşmesi midir? Tohum çatlar, filizlenir, toprağı deler ve göğe uzanır. Şekli tamamen değişmiştir ama özü, en başından beri o ağaçtır. İnsan için de "sürekli dönüşüm, gelişim vesaire vesaire" dediğimiz o yorucu döngü, aslında tohumun kabuğunu kırma çabasıdır. Kendi potansiyelini gerçekleştiremeyen insan, huzursuzdur. Potansiyelini bilmese bile onun kokusu onu kendine çekmektedir. Ruhu, bedenlen bulunduğu yere sığmaz. Bu yüzden sürekli yeni yollar arar, fikirlerini değiştirir, çevresini değiştirir. Bu bir maymun iştahlılık değil, ruhun kendi yatağını bulma arzusudur.

Ancak bu yolculukta büyük bir tuzak da vardır: Değişimi bir "kaçış" olarak kullanmak. Bazen insan, kendisiyle yüzleşmemek için sürekli değişir. Şehir değiştirir, imaj değiştirir. Ama gittiği her yere, kaçtığı o "kendi"ni de götürür. İşte burada gerçekleşen "kendisi olabilmek için" değişmektir. Dönüşüm, ancak bir amaca –yani öze– hizmet ettiğinde anlamlıdır. Aksi takdirde bu, rüzgarda savrulan bir yaprağın hareketinden farksızdır; hareket vardır ama ilerleme yoktur.

Ancak bu yolculukta büyük bir tuzak da vardır: Değişimi bir "kaçış" olarak kullanmak. Bazen insan, kendisiyle yüzleşmemek için sürekli değişir. Şehir değiştirir, imaj değiştirir. Ama gittiği her yere, kaçtığı o "kendini" de götürür. İşte burada gerçekleşen "kendisi olabilmek için" değişmektir. Dönüşüm, ancak bir amaca –yani öze– hizmet ettiğinde anlamlıdır. Aksi takdirde bu, rüzgarda savrulan bir yaprağın hareketinden farksızdır; hareket vardır ama ilerleme yoktur.

Nihayetinde, "insan kendisi olduğunda değişmesine gerek yoktur" fikri, belki de ulaşılması imkansız ama uğruna yaşanacak bir ufuk çizgisidir. Çünkü insan canlıdır, hayat akışkandır ve "tam oldum" demek, aslında bir nevi ölümdür. Belki de mesele, o nihai durağanlık noktasına varmak değil, o noktaya doğru giderken yontulan her parçada biraz daha hafiflemektir.

Sonuç olarak; değişim, kendimize doğru yürürken kullandığımız yoldur. Her adımda, her düşüşte ve her yeni kararda, aslında olmadığımız bir kişiyi geride bırakırız. İnsan, en sonunda aynaya baktığında hiçbir yabancılaşma hissetmediği o ana kadar değişmek zorundadır. Ve o an geldiğinde, bütün o fırtınalı değişimlerin, aslında tek bir şeye, sarsılmaz bir durgunluğa ve kabullenişe hizmet ettiğini anlar: Sadece kendisi olmaya. Carl Gustav Jung'ın söylediği gibi "Hayatın en büyük ayrıcalığı, gerçekte olduğun kişi olmaktır."

Çubuk Çekelim

Dr. Osman Akçay

Suçlayamazsın
Aşka düştüğüm için
Yerçekimini

İkimiz aşkım
Bir elmanın yarısı
Ruhumuz ikiz

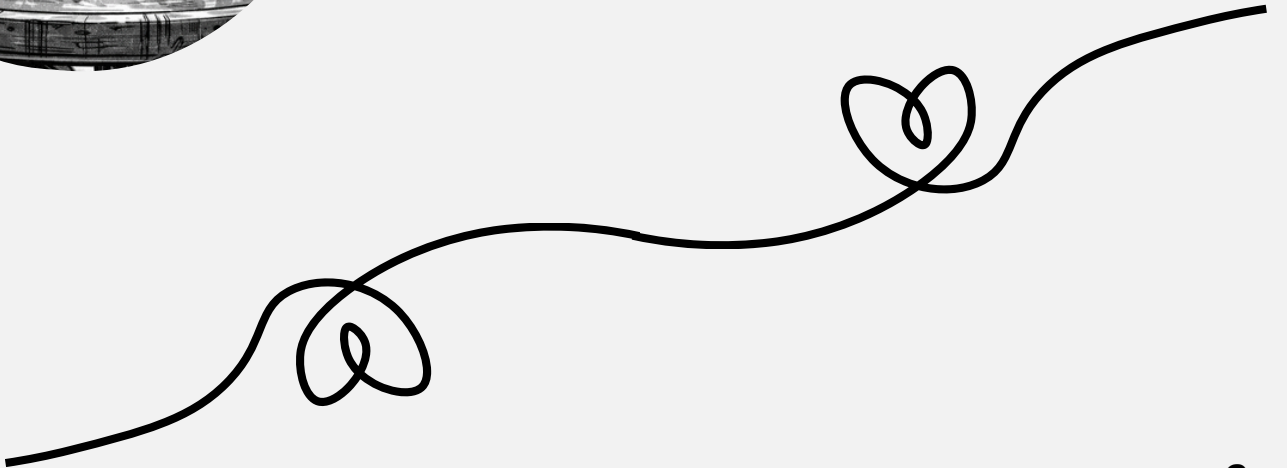

Papatya falı
Hep seviyor çıkıyor
Doğru söylüyor

Tura gelse de
Seni çok seveceğim
Yazı gelse de

Çubuk çekelim
Kısa çubuk öpücük
Uzun çubuk aşk

YouTube

Spotify®

Canınız mı sıkkın? Dinleyecek bir şeyler mi arıyorsunuz? Öyleyse Pisuvar Sohbetleri sizler için yayında! Her telden çalıp her deme gelen ikilimiz Muhammet Fatih Dur ve Abdullah Emre Aladağ yer yer ciddi, yer yer de mizahi üsluplarıyla hemen hemen her konuyu ele alıyor, masaya yatırıyor ve şöyle bir evirip çeviriyor.

Sonuç mu?

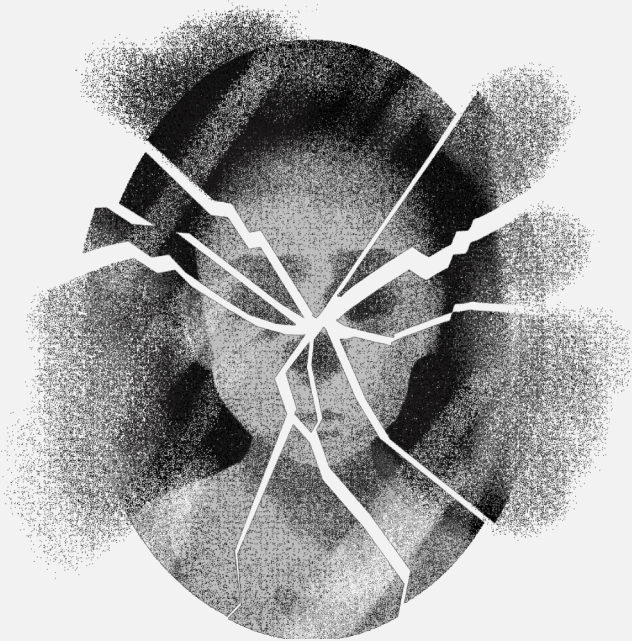
Orasını da siz dinleyenlere ve dinlemek isteyenlere bırakıyoruz.

Pisuvar Sohbetleri, Spotify ve Youtube'de

Öfkelenesiye

Alperen Kalıp

Ben bilmiyor muyum?
Cehenneme kadar bağrılacak bütün defterlere.
Çılgınlık öyle satır satır,
Bir tesbihin dağılışı gibi dökülecek ve
Sekercesine elimize yüzümüze, çarpmayacak mı?
Aslan gibi kükreyecek cesareti toplamaya yürek
mi gerek?
Bilin ki farenin öfkesi bile yetecek,
Seni, beni ve var olan şu tüm ötekileri boğmaya.
Yeter ki nefreti dizlerinin bağını çözmüş olsun.
Yeter ki öfkeden kudurmuş olsun.
Korku işte o zaman hücrelerimize işleyecek.
Ne cadılar ne cinler ne de şu kokuşmuş
büyücüler,
Yetmeyecek,
Öfkelenesiye boğacak,
Yetmeyecek...

Toprağın Hafızası, Aklın İsyanı: Kemal Tahir'in Gökyüzü

Zeynep Özlük

Bazı yazarlar hikâye anlatmaz; hafızayı yoklar.

Kemal Tahir de onlardan biridir.

13 Mart 1910'da İstanbul'da, gökyüzü Yeni Ay karanlığındayken doğar. Yeni Ay doğumları, henüz söze dökülmemiş bir niyeti, adı konmamış bir arayışı anlatır. Kemal Tahir'in edebiyatı da böyledir: tamamlanmış cevaplardan çok, yarım bırakılmış sorularla ilerler. Okurunu rahatlatmaz; düşünmeye davet eder.

Balık Güneş: Kolektif Olanın Yazarı

Güneşi Balık burcundadır. Balık, bireysel hikâyelerden çok kolektif olanı taşır; sınırları belirsiz, zamanı dağınıktır. Kemal Tahir'in romanlarında "ben"den ziyade "biz" konuşur. Toplum, tarih, gelenek, devlet ve bireyin bunlar karşısındaki konumu... Hepsi iç içedir.

Balık Güneş'in Mars Boğa ile yaptığı sekstil aç, sezgiyi gerçeklikle buluşturur. Hayal vardır ama ayakları yere basar. Kemal Tahir düşünür, sorgular, eleştirir; ama soyutlamaz. Onun metinleri emek ister, sabır ister. Tıpkı Mars Boğa gibi: ağır ama kararlı.

Zihnin Yaralı Yeri: Merkür Balık – Chiron Kova

Merkür'ü Balık'ta, Chiron'la Kova'da kavuşumdadır. Bu, zihnin yaralı noktalarla çalışması demektir. Kemal Tahir'in dili zaman zaman sert, zaman zaman dalgalıdır; çünkü anlattığı meseleler "kolay" değildir. Toplum, ideolojiler, düşünce sistemleri... Hepsi Kova'nın alanıdır. Chiron ise burada şunu fısıldar: "Bu sistemde bir şey eksik."

Batı düşüncesine mesafesi, hazır kalıplara itirazı, tam da bu yerleşimden okunur. Kemal Tahir cevap vermekten çok, çatlağı gösterir. Onarmak okura kalır.

Ay ve Satürn Koç: İç Disiplin

Ay'ı Koç burcunda, Satürn'le kavuşum hâlinedir. Duygusal olarak kolay bir kombinasyon değildir bu. Erken olgunlaşma, içe atılan öfke ve güçlü bir özdenetim verir. Ay Koç içten içe isyankardır; Satürn ise bu isyanı disipline eder.

Kemal Tahir

Bu yerleşim, onun yaşamındaki zorlukları ve yalnızlığı şaşırtıcı olmaktan çıkarır. Kemal Tahir duygularını sergileyen değil, yükünü taşıyan bir yazardır. Hissetmekten çok dayanmayı öğrenmiştir.

Hava Üçgeni: Düşüncenin Akışı

Venüs Kova, Plüton İkizler ve Jüpiter Terazi arasında kusursuz bir hava üçgeni vardır. Bu, fikirlerin doğal bir akışla derinleşmesi demektir. Venüs Kova özgünlüğü, Plüton İkizler zihinsel derinliği, Jüpiter Terazi ise adalet ve denge arayışını temsil eder.

Haritanın başrol gezegeni Jüpiter Terazi'dir. Bu da Kemal Tahir'i "yargılayan" değil, "tartışan" bir yazar yapar. Hakikati tek bir yerden anlatmaz; farklı açılardan bakar, tartar, dengeler.

Kaderin Yolu: Mars Boğa ve Ay Düğümleri

Mars Boğa, Kuzey Ay Düğümü ile kavuşumdadır. Bu, kaderin aceleyle değil, sabırla yürünmesi demektir. Mücadele vardır ama ani değil; kalıcıdır. Mars'ın Merkür ve Chiron'la yaptığı kareler ise içsel çatışmayı büyütür: düşünceyle eylem her zaman uyumlu değildir.

Ay Düğümleri Yay–İkizler aksında yer alır. Büyük ideolojik doğrulardan, çok sesli gerçekliğe geçme dersi... Kemal Tahir'in edebiyatı tam olarak bu geçişin hikâyesidir.

Yeni Ay'ın Yazarı

Kemal Tahir'in gökyüzü, konforlu bir anlatının değil; zor bir yüzleşmenin haritasıdır. Balık'ın sezgisi, Koç'un sertliği, Boğa'nın sabrı ve Kova'nın isyanı aynı bedende toplanmıştır.

Yeni Ay doğumludur; bitmiş cümleleri değil, devam eden tartışmaları sever.

Kemal Tahir okuru rahatlatmaz.

Ama hafızayı diri tutar.

Astrolojik Notlar

Yeni Ay Doğumu: Sürekli arayış, tamamlanmamış temalar

Güneş Balık – Mars Boğa sekstil: Sezgiyi somut gerçeklikle birleştirme

Merkür Balık – Chiron Kova kavuşumu: Yaralı bilinç, sistem eleştirisi

Ay–Satürn Koç kavuşumu: İç disiplin, bastırılmış öfke, erken olgunlaşma

Venüs Kova – Plüton İkizler – Jüpiter Terazi hava üçgeni: Güçlü entelektüel yapı

Mars Boğa – KAD İkizler kavuşumu: Sabırlı kader yolu, düşünerek mücadele

Başrol gezegen: Jüpiter Terazi: Adalet, denge, tartışma kültürü

İç Gıcırtısı

Sennur Mutlugil

Soyulmuş derinin yarasında;
İzi hala durur yokluğunun boşluğu.
Görünmese de yeri belli.
Kızarmış yağdan sıçrayan tanecikler gibi,
Öfkeliydin o gün.
“Çekil” deyip itince beni,
Sıkışmış kalmıştım kapının köşesine.
Zaman geçti... İyileşti beden.
Ruhum hala o hapisanede...
Sen; herkese kuzu, bana kurt,
Sen; dışı sakın, içi fırtına tanrısı.
Sen gençliğimin kahramanı,
Yaşlılığımın ruh avcısı.
Düş kapanları kurmuşsun yıllarca,
Acıyla örülmüş bir kandırmacayla.
Sır küplerin çatladı artık;
Gerçekler tüm çıplaklığı ile aktı ortaya.
Şimdi hesap zamanı.
Yaşanılan her şey,
Bu davada,
Hükümsüzdür!
Yeni bir hayat yüklenirken hayatıma,
Sıfırdan başlıyorum korkusuzca!

Terlik

İbrahim Köksal

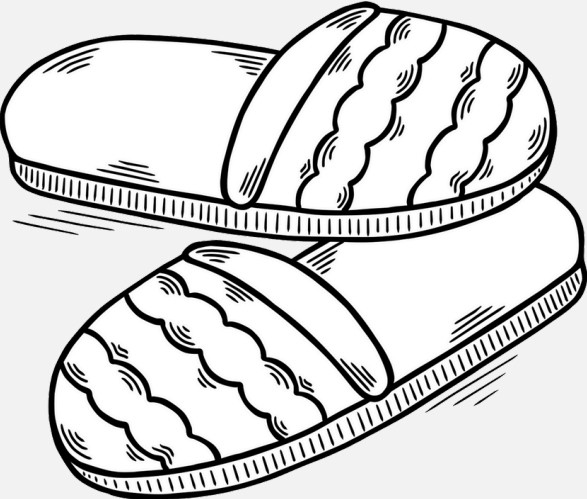

İplerin üstünde zıplayan Ayşe
Aldanır on dördünde görücü eşe
Ne ana ne baba karışır bu işe
Başlar kutlamalar yüzlerinde neşe

Ayşe'nin gönlünde bir çift terlik
Düşler her zaman ayaklarında
Kaç bohça eder bu güzellik
Uyur ıssız odaların yataklarında

Ayşe ne bilsin kimdir bu adam
Her gece deprem olur yüreğine
Dokununca titretir kardan adam
Düşler çekmeyi ahiret küreğine

Ayşeleri kafeslere kattılar
Namus boyalı bilezikler taktılar
Çitlerini siyahlara boyayıp
Alın yazısı deyip çaktılar

Başlamak: Kaçış mı, Cesaret mi?

Mary Mora

Kimi zaman yeniden başlamak isteyen her zihne karmaşa hakimdir, kimi zaman ise korkunç derecede bir sakinlik.

İnsanlar değişebilir mi? Değişiyor elbette. Herkes çok değişir. Başlangıç, bunu fark etmeye, görmeye başlamak değil midir?

Kimi zaman bizi hiç tanımayan insanların olduğu bir şehirde, tanıdığımız herkese ve her hisse uzak bir hayatta yeniden başlamak isteriz. Yepyeni bir yerde, yeni biri olarak ilk nefesi almak isteriz. O zaman başlangıç, bir şeylerden kaçmak mıdır?

Başlamak, bir sığınaktır kaçmak istediklerimizden. Belki bir yerden, belki bir gerçekten. Başlangıç ilk adımdır, belki bir kente, belki bir hakikate -kim bilir, belki bir yalana-. Başlamak, bir filizdir hayatımıza kök salması gereken. Öyleyse neden bundan kaçıyoruz?

Hiç düşündünüz mü, neden başlamaktan korkarız? Fakat ilk adım, cesaretin ardında gelir. Siz hiç bunun için ilk adımın ağır yükünü kaldırdınız mı? Yeni bir sayfa açmak için önceki sayfayı kapatmamız gerekmez mi?

Başlangıç bence bitişten sonra gelir. Gecenin en zifiri vaktinden sonra doğan şafak bir başlangıçsa yeni güne; tabiat, her geceyi ardında bırakıp kavuşuyorsa gün ışığına, biz de gerçekten bitirmek istediğimizi aramızda bırakabilir miyiz? Hırçın dalgalar savruluyorsa ama yine de masmavi deniz gökkuşağını kucaklıyorsa, girdapta akıp giden onca şeyden sonra denizin uçsuz bucaksız güzelliğinin ufuğa serilmesi bir başlangıçsa yeni güne; okyanus, her fırtınadan sonra yeniden dinginleşiyorsa, biz de karmaşayı ve kasırgaları arkamızda bırakabilir miyiz?

Şikayet ile İrade Arasında

Ozan İlter

Hayat, önceden çizilmiş bir harita sunmaz insana. Ne zaman viraj alacağımızı, hangi yokuşta nefesimizin kesileceğini, hangi düzlükte kendimizi güçlü hissedeceğimizi çoğu zaman bilmeyiz. Bu belirsizlik ilk bakışta ürkütücüdür; fakat hayatın asıl güzelliği de tam burada gizlidir. Bilinseydi, hesaplanabilseydi, her şey önceden öngörülebilseydi; yaşamak bir serüven değil, sıradan bir muhasebe işlemine dönüşürdü. Muhasebe işlemleri yapmaktan önümüzü görebilir miydik? Yaptığımız yemekten şöyle dolu dolu bir kaşık alıp lezzetle ağzımızı şapırdatabilir ya da bir kedinin başını şefkatle okşayabilir miydik? İnsan, bilinmeyenin içinden geçerken kendini tanır, sınırlarını keşfeder, bazen düşer ama düşerken bile neye tutunabileceğini zamanla, tecrübeyle öğrenir.

Ülkemizde yaşamak ya da çok daha muhalif bir deyimle yaşamaya çalışmak bu bilinmezliği pek sert, pek keskin hissettirmekte. Ekonomik dalgalanmalar, gelecek kaygısı, siyasi birtakım kaygılar, emek ile emeğin karşılığı arasında ki mesafenin fersahlarca açılması insanımızın omzuna erken yaşta yük üstüne yük bindiriyor. Sadece bunlar değil yaşadığımız kişisel problemler, bir eli tutma ya da tutabilme meselesi örneğin; hayatı zorla, ite kaka güzelleştiriyor. Yanlış anlaşılmasın bir Pollyanna olmak değil niyetim. Zorluklar vardır ve hissedilir. Bu gerçekliği hele ki bizim ülkemizde inkâr ediyor olmak yalnızca ham bir iyimserlik olacaktır. Ancak mesele bu zorlukların varlığından şikâyet edip durmak değil, onlarla ne yaptığımızdır.

Elbette şikâyet emek, insan olmanın doğal bir refleksidir. Haksızlığa uğradığımızda, emeğimizin karşılığını alamadığımızda hepimizin söyleyecek sözleri vardır. Fakat şikâyet etmek derhal bir eyleme dönmüyorsa, insanın hayatında bir yön değişikliğine sebep olmuyor, bir karar anına bağlanmıyor ise insanın kendi hayatına kurduğu büyük bir tuzağa dönüşecektir. Yalnızca şikayetler silsilesinden oluşan bir hayat düşünün. Şikâyet ederek, hiçbir şey yapmadan, sorun olarak gördüğü temel problemlere bir çözüm üretmeden geçen bir hayat... Bu hayattan duyulacak acıyı hafifletmeyecek yalnızca ona alışmayı sağlayacak. Oysa sorun olarak gördüğü şeylerden şikâyet etmekle beraber sorunlara birer çözüm oluşturmak adına harekete geçen insan en azından kendi payına düşen sorumluluğu yerine getirmenin huzurunu yaşayacaktır. En kaba tabirle aradaki fark, baştan savma bir kadercilikle bir olgunluk arasında ki farktır.

Yaşamı güzelleştirmek için sınırsız imkânlara ihtiyaç olduğu görüşüne tam olarak katılmıyorum. Büyük hayaller küçük düzenlemelerle başlar; bir cümle yazmakla da anlamlı bir emek ortaya koyulabilir, o cümlenin yazıldığı kalem imal etmekle de. Esasında mesele şartların mükemmel olmasını beklemek değil; mevcut şartlarla ne inşa edileceğine karar vermektir. Nitekim hayat “bir gün” denilen soyut zamana değil, bugünün somut adımlarına cevap verir.

Ülkemizde toplumun ortak yanılgısı: bireysel hayatın düzelmesi bir düzene girmesi için öncelikle ülkenin, siyasi yapının yahut ekonomik hayatın düzelmesi gerektiğine olan inançtır. Oysa birey kendi hayatına kurduğu düzeni, dış koşullardan bağımsız bir direnç alanı oluşturarak kurar. Okuduğu bir kitap, edindiği bir beceri, kendince edinmiş olduğu bir disiplin; bireyin dünyayla ve sosyal çevresiyle kurduğu ilişkiyi sessizce dönüştürür, değiştirir. Bu değişimler çoğu zaman gürültüyle değil, istikrarla gelir.

Hayatın bilinmezliğiyle barışmak, çaresizliğin kabulü olmaktan ziyade belirsizlikle birlikte hareket etmeyi öğrenmek demektir. Hayattan ve hayatın getirdiklerinden şikayet ediyor olmak doğal bir reflektir fakat şikayetin nereye bağlandığıyla ilgili olarak insan körelir yahut keskinleşir. Şikayetler birer bahaneye dönüşüyorsa insan kendini eksiltecek, şikayetler birer tespit ve ardından gelecek bir iradeye dönüşüyorsa insan keskinleşecektir. Sonuçta hayat bize adil davranmak zorunda değil fakat biz kendi hayatımıza adil davranmak zorundayız.

Spekülatif kurgu edebiyatımızın genç ve yetenekli isimlerinden Emrecañ Doğan'ın yer yer mizah, yer yer gerilim dolu bilim kurgu öyküleri okurla buluşuyor. Geleceğın dünyasına şimdiden bir bakışla, aslında çok da uzak olmadığımızı görecek, yazarın zihninde döndürdüklerine çok şaşıracaksınız.

Sahir Yayınları iftiharla sunar! Merhum Emrecañ Doğan Anısına. Bu kitap, diğerk tüm kitaplarımız gibi ücretsiz olup sitemizden erişime açıktır.

Keyifli okumalar dileriz!

Sahir
Yayınları

Yanmayı Bilen Kuş

Senem Tolga

Ateşin kenarında duruyordum.

Artık yaklaşmayı biliyordum; ne zaman duracağımı, ne zaman geri çekileceğimi. O sırada bir serçe kondu yanıma. Küçük, aceleci, tedirgin. Gözleri sürekli kıpır kıpırdı, sanki dünya ona hep biraz fazla geliyordu.

“Yanacak mısın?” diye sordu serçe. Sesi incedi ama meraklıydı.

“Hayır,” dedim. “Artık yanmayı beklemiyorum. Yanmadan önce durmayı öğrendim.”

Serçe başını eğdi.

“Ben hep kaçıyorum,” dedi. “Ateşten de, sestenden de, kendimden de. Sen neden duruyorsun?”

Bir süre sustum. Ateş konuşmayı sevmez: beklemeyi öğretir.

Sonra söyledim:

“Çünkü bazı doğuşlar kaçılarak olmaz. Yüksek sesle gelmez. Kimseye ilan edilmez. İçten geçer. Kalbin en sessiz yerine dokunur ve orada ince bir yarık açar. Hayat, sanki hep oradaymış gibi, o yarıktan sızar.”

Serçe kanadını düzeltti.

“Sen kimsin?” diye sordu.

“Ben anka kuşuyum,” dedim.

“Bunu efsanelerin parlaklığıyla söylemiyorum. Yanmanın içimde bıraktığı o ağır, sessiz boşlukla söylüyorum.”

Serçe şaşkınlıkla baktı.

“Ama parlak değilsin.”

“Değilim,” dedim. “Artık gösterişli hiçbir yanımda yok. Kendimi kanıtlamak zorunda hissettiğim bir yer de kalmadı. Eğer bir şey kaldıysa, o da küllerimin yumuşaklığı. Acının sertliğini kaybetmiş hali.”

Serçe biraz yaklaştı.

“Ateş acıtmaz mı?”

“Acıtır,” dedim. “Ama öğretir de. Sesim ateşten geçerek geliyor artık. Kelimeler kararıyor, harfler eriyor. Bazı cümleler daha ağızımdan çıkmadan yanıyor. Ama anlam... anlam tam da o kararmanın içinde belirliyor.”

Serçe sustu. Dinliyordu.

“Yanmak bir bitiş değil,” diye devam ettim.

“Bitişi inkar etmeden onun içinden geçebilmek. Sonlar bağırrır, kapanır, mühürlenir. Yanış sessizdir. Açık bırakır. Bir şeyler kapanmaz, sadece artık eski yerinde duramaz.”

Serçe kanatlarını gövdesine çekti.

“Ben hep korkular taşıyorum,” dedi. “Hangisi benim bilmiyorum.”

“Ben de taşıyordum,” dedim.

“Zaman tenime yapıştığında fark ettim: taşıdığım her korku bana ait değildi. Başkalarının inandığı cümlelerle örülmüş bir ruh taşımışım. Bana ait olmayan anlamları savunmuşum.”

“Ateş ne yaptı?” diye sordu.

“Sabretmedi,” dedim.

“Ateş ikna olmaz. Neyi tutacağına değil, neyi bırakman gerektiğine karar verir. Ve bunu anlatmaz. Sadece yakar.”

Serçe ürperdi.

“Peki geriye ne kalıyor?”

“Çok az,” dedim.

“Ateş her şeyi temizler ama bu temizlik ışıkla yapılmaz. Karanlıkta olur. Sessizce. Geriye yalnızca nefes alacak kadar bir yer bırakır.”

“Yaşamak için mi?” dedi serçe.

“Hayır,” dedim. “Boğulmamak için.”

Serçe yere baktı.

“Kül boşluk değil mi?” diye sordu.

Gülümsedim.

“Kül boşluk değildir. Kül, acının artık hükmetmediği hafızadır. Hatırlarsın ama yanmazsın. Geçmiş oradadır ama seni çağırmasın. İlk kez aynı odada durabilirsin onunla.”

“Ben de durabilir miyim?” dedi serçe.

“Durabilirsin,” dedim.

“Yanarken bedeninin değil, anlamların çözülür. Kendine anlattığın hikayeler düşer. ‘Böyle olmak zorundaydım’ dediğin her cümle alevin içinde dağılır.”

Serçe derin bir nefes aldı.

“Korkuyorum,” dedi.

“Ben de korktum,” dedim.

“Ama geriye savunmasız ama dürüst bir ben kaldı. Eksik, kırılgan, ama ilk kez yerinde.”

Serçe başını kaldırdı.

“Sonra ne oldu?”

“Acele etmedim,” dedim.

“Ateş acele etmez. Umut gibi parlamaz. Sadece ayıklar. İçteki fazlayı yakar. Temizlik gürültü çıkarmaz.”

“Ve sonra?” diye fısıldadı.

“Sonra yürümeye başladım,” dedim.

“Bir yere varmak için değil; artık durabildiğim için.”

Serçe kanatlarını açtı.

“Sen küllerinden çıktığında nasıldın?” diye sordu.

“Parlak değildim,” dedim.

“Duru bir sessizliktim. Azdım. Ama azlık yoksunluk değil, açıklıktı.”

Serçe bir an sustu, sonra gülümsedi.

“Ben serçeyim,” dedi. “Büyük yanlışlarım yok.”

“Olmasına gerek yok,” dedim.

“Ankanın yanması bir son değildir. Yanmak, varlığın kendine yer açma biçimidir. Ateş her şeyi almaz, fazlayı alır.”

Serçe havalandı. Gitmeden önce bana baktı.

“Başlangıç nasıl olur?” diye sordu.

“Görünmeden,” dedim.

“Adını koymadan. Sadece içeride yer açarak.”

“Ateş her şeyi temizler” dedim kendi kendime.

Ve ben, küllerin içinden konuşan bir anka olarak,

“‘Ateş her şeyi temizler, geriye kalan ben değilim, nihayet yer açılmış hayatın kendisi,’ dedim.

Serçe duymadı. Zaten bazı cümleler duyulmak için değil, başlamak için söylenir.”

Serçe uçtu. Ben ateşin yanında kaldım.

Huzursuzluk Evi

Ali Kerim Tolga

"Kalk" diye bir ses duyduğuma eminim. Gözlerimi açıp etrafa baktığım zaman anladım, tamamen yabancı bir yerdeyim. Beyaz duvarları olan, penceresi açık odada yalnızım, kimse bana seslenmiş olamaz. Ses dışarıdan gelmiş de olamaz, kulağımın dibinde hatta kafamın içinde duyduğuma yemin edebilirim. Üzerimde sadece beyaz don var. Vücut kıllarım dökülmüş, kalanlarsa bembeyazlar. Derim sanki hızlıca elli kilo vermişim gibi sarkmış ve buruşmuş görünüyor. Yataktan kalkmak için hamle yaptığım an her yerime ani sancılar girdi, hantal bacaklarım vücudumu taşımak için çok yorgun gibi. Odada benim yattığım yatak hariç bir yatak daha var. Dağınık bir şekilde bırakılmış ve hayli kirli görünüyor. Dönüp kendi yatağıma bakıyorum, benim yatağımın daha kirli ve sidik lekeleriyle dolu olduğunu o an fark ediyorum.

Yüzümü yıkamak ve kendime bakmak için bir ayna arayışıyla odadan çıkıyorum. Kollarım ve bacaklarım kesinlikle bana ait değil. Bu dökülmüş saçlı kafanın da bana ait olmadığına eminim. Ben benim, ama bu vücut benim değil. Ayna bulmalıyım. Koridor üzerinde mavi işlemeler olan bordo bir halıyla kaplı, demin çıktığım oda hariç ilk bakışta yedi tane kapı saydım. Koridor ileride sola doğru kıvrılıyor. Ömrümde hiç bilmediğim yerlerde çok kez uyandım fakat hiç bilmediğim bir vücutla ilk kez uyanıyorum. Sola dönüyorum koridordan, ilk baktığım kapının üzerine "hela" yazıyor. Direkt içeri giriyorum, sıkışan mesanemi dahi boşaltmadan ayna karşısına geçiyorum.

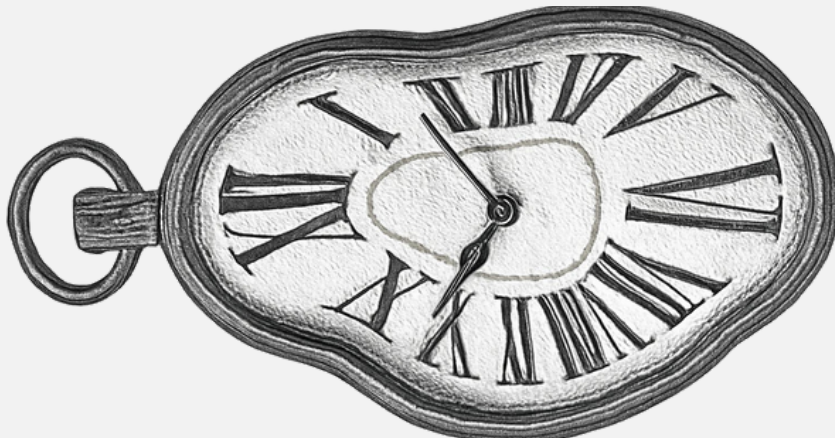
Tam on dakikadır aynada kendimi inceliyorum, kesinlikle bu beden bana ait değil. Aslında beni andırıyor ama bunun ben olması imkansız. Ben dün gece yatarken 35 yaşındaydım, bugün aynada baktığım surat en az 70 yaşında. Dün gece yatarken öyle abartılacak kadar içki içmemiştim, bildiğim bir nükleer savaş yoktu. Daha önce hiç bir anda yaşlanan bir insan haberiyle karşılaşmamıştım. Bir günde saçları bembeyaz olan, bir gecede bütün saçları dökülen, çöken insanların dedikodularını duymuştum. Başıma gelenin bu tür şeylerle yakından uzaktan alakası yoktu. Nerede olduğumu anlamak için hızlı bir kararla tuvaletten dışarı çıkıyorum. Üzerime giyecek kıyafetlerime bakmak için odaya dönecekken koridorun sonundan gelen insan sesleri beni yolumdan çeliyor. Hızla sesin geldiği yere dalıyorum, on beş kadar yaşlı insan birkaç masada oturmuş yemek yiyorlar. Ben aniden içeri girince hepsi birden suratını çevirip bana bakmaya başladılar. İçlerinden biri beni görünce uzun bir çığlık atıp elinde tuttuğu kaşığını üzerime fırlatıyor. Tam o an sağ bacağıma şiddetli bir kramp giriyor. Beni yere çökmeye zorluyor, arkamda kalan duvara doğru savruluyorum dizlerimin üzerine çökerken. Altımda sıcak bir ıslaklık hissediyorum tam o an. Altıma işemişim. Keşke demin ayna karşısında o kadar zaman harcayacağıma şu vücudun mesanesini boşaltsaydım diye düşünürken beyaz elbiseli bir adam hızla üzerime doğru geliyor.

Yaşlılardan birkaçı halime gülüyor, onları duyabiliyorum. Beyaz elbiseli adam üzerime geldikten sonra ensem üzerinde bir tutam kalmış olan saçımı sert bir şekilde kavrayıp beni ayağa kaldırmaya zorluyor. Aslında ben de kalkmak istiyorum fakat sağ bacağım kasılmış durumda. Kalkamadığımı gören adam, sırtıma var gücüyle bir yumruk indiriyor. Bacağın acısını unutarak olduğum yere yığılıyorum. Yerde olan bütün sidik, her yerime bulaşıyor. Yaşlılar daha çok gülüyorlar. Adam bu sefer kolumdan tutup kaldırıyor zorla beni. Uyandığım odaya doğru sürüklüyor. Sürekli olarak küfür ediyor ve benden bıktığını söylüyor. Canım o kadar yanıyor ki inlemekten başka hiçbir ses çıkartamıyorum. Sonunda odaya dönüyoruz, beni yatağın üzerine fırlatıyor. "Tek bir damla daha çiş yap başka bir yere, bu sefer keseceğim şeyini." diyor, nefretle bakarak bana.

Dört saat boyunca uyuyorum. Rüyamda Süveyş Kanalı'nın üzerinde dev bir köpek balığının sırtındayım. Okyanuslarda yaşayan birçok deniz canlısı türü beni takip ediyor. Kanal boyunca gövde gösterisi yapıyoruz. Yarı tanrı gibi bir şeyim. Aniden bütün sürüyü durduruyorum. Karaya çıkmak istediğimi söylüyorum. Bir kargaşa oluyor, hayvanların kendi aralarında konuştuğunu duyabiliyorum. Bir sürü deniz kaplumbağası gelip kabuklarını su yüzeyine çıkartıyorlar. Karaya kadar bana yürüme yolu hazırlıyorlar. Üzerlerine basarak karaya çıkıyorum. "Gidebilirsiniz" diyorum. Hepsi birden itaat ediyorlar. "Bir saat sonra bana yemek getirin" diye ekliyorum. Hepsi aniden ortadan kayboluyorlar. Yalnız başıma kanalın kenarında güneşlenmeye başlıyorum.

İsmim Basri Akduman. Bir ay önce, ismine huzurevi dedikleri bu yerde uyandım. Uyandığının bir gece evvelinde 35 yaşındaydım. Bir aydır burada kalan herkese bunu anlatmaya çalışıyorum fakat kimse bana inanmak istemiyor. Bugün doktor randevum var, birazdan beyaz önlüklü adam gelip beni odamdan alacak. O beyaz önlüklü adamın ismi Hidayet. Huzurevinin her şeyinden Hidayet sorumlu. Temizlik, yemeklerin dağıtılması, yaşlıların ilaçlarının takibi, uyku saatleri ve daha birçok şey. Anlayabildiğim kadarıyla özel bir huzurevindeyiz. Kalabalık değiliz. Şimdiye kadar ben hiçbir denetim olduğumu görmedim ama diğer yaşlılar denetimlerin olduğundan bahsediyorlar. Denetimlerde Hidayet, süt dökmüş kediye dönermiş. Şehirden çok uzak sayılmasak da benim için hayli uzaktayız. İçinde yaşamak zorunda olduğum vücudun belli bozuklukları var. Fazla hareket edemiyorum, bacaklarıma sürekli kramp giriyor. Çok yavaş yapmak zorundayım her hareketi ve bunu sürekli unutuyorum. Ha, ayrıca çiş problemi var, çok çabuk dolan ve istemsiz boşalan bir mesaneye sahip bu beden. Hidayet her seferinde beni dövüyor, yanlış bir yere çişimi yaparsam. Hidayet'ten tek dayak yiyen ben değilim bu arada. Herkesle samimi olamasam bile birkaç tanışabildiğim insan var huzurevi sakinlerinden. Emekli öğretmen Asuman, hep televizyon izleyen birisi, sanırım buranın en yaşlısı o, 100 yaşından büyük görünüyor. Eski hakim Lütfü; sigara tiryakisi, her zaman yemeklerden şikayetçi. Kocasını bekleyen süslü Ayşenur, geldiği günden bu yana on yılı aşkın zamandır kocasının onu almaya geleceğini zannediyormuş. Kocasını öleli çok daha uzun zaman olmuş ve yurt dışında yaşayan iki kızı onu buraya bırakıp bir daha hiç yanına uğramamışlar. Sapık Celal, bütün gün çıplak kadınları izlemek istiyor ve birden fazla kez süslü Ayşenur'un kullanılmış kıyafetlerini koklayıp kendini okşarken yakalanmış, lakabı buradan geliyor. Ve son olarak eski tarihçi Fatih, Ermeni sorununu tek günde çözebileceğini iddia ediyor ve ülke hakkında kimsenin bilmediği gizli dosyaların hepsinin hafızasına kazılı olduğunu söylüyor. Ayrıca oda arkadaşım, ona göre devlet onu burada bilerek tutuyor ve sürekli olarak takip ediyor.

Hidayet'in koridorda yürüyüşünü duyuyorum. Islık çalarak yürüyor her zaman.

"Hazır mısın genç Basri?" diyor gülerek. "Doktorun geldi, müdür Doğan Bey'in odasında."

Müdür Doğan; 45 yaşlarında, her zaman odasında duran, huzurevinin sahibi. Sürekli takım elbiseyle gelir ve akşam olmadan evine döner. Benim haricimde on beş tane yaşlının emekli maaşlarına dolaylı yoldan çöküyor. Hidayet beni sürükleyerek odaya götürüyor.

"Gelin Basri Bey, buyurun, oturun." diyor müdür Doğan.

Doktorun karşısına oturuyorum, elinde kalınca bir defter tutan doktor, bir şeyler yazıyor defterine beni görünce, hiçbir şey konuşmuyor bir süre. Sonra kafasını kaldırmadan ve bana bakmadan;

"Ülkeyi kim yönetiyor?" diye soruyor.

"Turgut Özal" diyorum.

"Hım" deyip defterine yeni notlar alıyor. "Peki, bugün günlerden ne?" diye soruyor.

"16 Kasım, cumartesi" diyorum.

"Hangi yıldayız?" diye soruyor.

"1985" diyorum.

"Hım" diyerek not almaya devam ediyor. "Bu yıla dair hatırladığın net bir anı var mı?"

"Evet" diyorum, "Cemal Reşit Rey öldü yakın zamanda."

"Anlıyorum" diyerek not almaya devam ediyor. "Bugün Çarşamba, 6 Mayıs 2020 yılındayız Basri Bey. Siz buraya yedi yıl önce geldiniz, bir psikiyatri kliniğinden doktor arkadaşım sizin için ayarlamıştı burayı. Pek konuşkan bir tip değildiniz o zamanlar, bunların hiçbirini hatırlamıyor musunuz?"

"Hayır, ben bir ay önce buraya geldim. Ayrıca bir ay önce buraya gelmeden evvel ben 35 yaşındaydım, aniden burada gözlerimi açtım. Bana verdikleri ilaçlardan mıdır nedir bilemiyorum, vücuduma hakim olamıyorum zaten, sürekli altıma işeyip duruyorum."

"Siz hiç ilaç almıyorsunuz ki Basri Bey" dedi doktor.

"Koyuyordur bu deyyus Hidayet denen. Dövüyor zaten beni doktor bey, bir tek beni değil, herkesi dövüyor bu."

"Şaşırmış işte sayın doktor" diye söze girdi müdür Doğan.

Odama dönebileceğimi söylediler. Hidayet beni kolumdan tutup odadan çıkarttı. Sol kolumu öyle bir sıktı ki acıdan neredeyse nefesim kesiliyordu. Kapıdan çıktıktan sonra beni duvara yaslayarak boğazımı sıktı, gözlerimin içine baktıktan sonra hiçbir şey demeden yürüyüp gitti. Bacaklarım titriyordu, yine altıma işediğimi hissettim. Odama doğru yürümeye başladım. Hızlı hareket edemiyordum. Odamın olduğu koridora geldiğimde, karşıdan gelen bir huzurevi sakini gördüm. Bastonuyla o da benim gibi yavaş hareket ediyor. Nereden geldiğini anlamadığım bir sinir patlaması yaşamaya başladım. Adam tam yanımdan geçerken sağ elimi kaldırıp var gücümle adamın suratına salladım. Kulağının tam altında patladı yumruk. Adam acı içinde bir ses çıkarıp yere yığıldı. Bastonu yan tarafına fırladı. Yavaş hareketlerle gidip bastonunu yerden kaldırdım. İhtiyar doğrulmaya çalışıyordu, arkasından sokulup var gücümle bastonu vücudunun rastgele yerlerine indirmeye başladım. Altıncı kez bastonu adamın vücuduna vurduktan sonra "merhamet et" diye yalvardı adam. Koridorun sonunda Hidayet bizi izliyordu, hiç karışmadı. Adamı orada öylece bırakıp odama yürüdüm. Sinirim geçmişti. Yatağıma uzandım. Çişli elbiselerimi çıkartmaya tenezzül dahi etmedim. Uykuya ihtiyacım vardı.

Ertesi sabaha kadar uyumuşum. Bu sefer rüyamda, sıkı bir ormanın ortasında büyük ve yuvarlak bir çimlik alandaydık. Bir adet büyük gürgen ağacıyla başka bir adet büyük kayın ağacı, etrafları sarmaşıkla çevrilmiş bir ringde kavga ediyorlardı. Ben gül ağacından yapılmış bir masada dövüşü izliyordum. Hakemdim, yanımda başka hakemler de vardı. Bir tane dişi geyik hemen benim yanımda oturuyordu. Onun yanında Stalin vardı, arada dik dik bana bakıyordu. Stalin'in yanında büyük bir gergedan oturuyordu, onun yanında masanın üzerinde bir sümüklü böcek vardı. Kayın, kavgayı önde götürüyordu; böyle giderse gürgen, maçı belli, kaybedecek. Dövüşün sonunu göremeden Hidayet'in tekmesiyle uyandırılıyorum.

"Artık ilaç içecekmışsin sabahları" diyor. "Senin deli olduğunu hep söylüyordum zaten." İlaçları alıyorum, biraz suyla yutuyorum. Hidayet gidiyor, kahvaltıyı hazırlayıp birazdan herkesi toplayacak. Biraz daha kestirmeye çalışıyorum ama nafi. Buradan kaçmak zorundayım.

Dört ay geçti. Artık eylül ayındayız. Huzursuzluk Evi koydum adını buranın. Dört aydır sürekli gözlem halindeyim. İlaçların etkisi midir nedir bilmiyorum, ilk başlarda çok yoğun titreme krizlerim vardı fakat hepsi geçti. Ani giren kramplardan da kurtuldum. Mesane sorunu hâlâ devam ediyor ama kontrol altında tutabiliyorum artık. Günün büyük bir bölümünü salonda süslü Ayşenur, tarihçi Fatih ve eski hakim Lütfü ile çeşitli kağıt oyunları oynayarak geçiriyoruz. Oda arkadaşım olan tarihçi Fatih'e bir sefer kaçmak istediğimden bahsettim. İsterse bana katılabileceğini söyledim ama onu nereye giderse gitsin devletin izleyeceğinden ve asla bir yere kaçamayacağından bahsetti bana. Ben de başka kimseye bu plandan bahsetmemeye karar verdim. Kaçış planını kendim yapmalıydım.

Dört aylık süre içinde Huzursuzluk Evi'nin bütün odalarını, koridorlarını ve kapılarını hafızama kazıdım. Kim giriyor, kim çıkıyor; bütün ritüelleri ezberledim. Son üç aydır müdür Doğan bir çocuk kreşi ile anlaşmış, iki haftada bir öğretmenleri eşliğinde bir grup çocuk gelip bizi ziyaret ediyordu. Onun dışında her gün saat öğleden önce 11 ile akşam üzeri 5'te dışarıdan bir şirket bize yemek getiriyordu. Bu zamanlar haricince Huzursuzluk Evi'nin kapıları sadece müdür Doğan'ın girip çıkması için açılıyordu. Geceleri neler olduğuna dair bir fikrim yok, çünkü aldığım ilaçlar yüzünden geceleri uyumaya mecburum. Kaçmak için en uygun an, yemeklerin gelip kapının açık kaldığı aralık. Aslında bahçe duvarları o kadar yüksek değil fakat benim tırmanma ihtimalim yok. Kimseye görünmeden kapıdan gideceğim ve bu lanet yere bir daha asla dönmeyeceğim.

Bugün kreş çocuklarının bizi ziyaret günü, Hidayet'e hasta olduğumu bahane ederek odama kaçtım. Yanıma almam gereken tek tük eşya var, hepsi bir poşete dahi sığıyor. Ne kimliğim ne başka bir şeyim var. Hiçbiri önemli değil. Sadece buradan gidebilsem yeter, ne parayı ne başka bir şeyi düşünüyorum. Ölsem dahi umurumda olmaz, dışarıda benim 35 yaşında olduğuma inandırabileceğim birini bulursam bana yardımcı olacaktır.

Huzursuzluk Evi'nin gerçeklerini birine dahi anlatsam eminim insanlık namına bana yardımcı olur. Saat 11, şu an yemek arabası yanaşmış olmalı. Buraya geldiğim günden beri bu kadar heyecanlandığım tek bir an var; yaşlı moruğu kendi bastonuyla dövdüğüm an. En az o kadar heyecanlıyım şu an. Bu yolun kafamda bin kez canlandırmasını yaptım, sadece hareket etmem gerekiyor. Yavaş bir şekilde odanın kapısını açıp çıkıyorum, önce sağa sonra sola döneceğim. Ortak salonun kenarından mutfığa doğru geçip kimseye görünmeden son koridora ulaştıktan sonra müdürün odasının kenarından bahçeye çıkacağım. Plan buraya kadar saat gibi işledi. Hiç kimse beni görmedi ve evet yemek arabası gelmiş, düz olarak yanaşmış, yan tarafının kapısı açık. Demek ki görevli çocuk içeriye yemekleri taşıyor. Fırsat bu fırsat diyerek hiç etrafıma bakmadan acele bir şekilde ilerliyorum. Tam arabanın yanından geçerken duruyorum. Sanki biri beni izliyormuş gibi hissediyorum. Kafamı çevirip arkaya bakıyorum, gerçekten biri beni izliyor. Bastonuyla dövdüğüm adam, pencerede durmuş bana bakıyor, başka hiçbir hareket yapmıyor. Başka kimse yok, umursamıyorum, sokağa çıktıktan sonrası basit, normal bir insan gibi yürüyerek yoluma gideceğim. Tam arabanın arkasına geldiğim esnada iki bacağıma birden ani bir kramp giriyor. Dilim tamamen tutulmuş bir şekilde yere yığılıyorum. İki bacağım birden çok şiddetli bir şekilde kasılıyor, uzun zamandır hiç kramp girmedigi için bu hissi tamamen unutmuşum, canım çok yanıyor ama tek bir ses dahi çıkartamıyorum. Kalkmaya yelteniyorum ama imkanı yok. Birinden yardım istemek zorundayım fakat etrafta kimse yok. Acaba bastonlu ihtiyar benim düştüğümü gördü mü? Gördüyse umarım birilerine söylemiştir diye düşünüyorum. Tam o esnada yemek taşıyan çocuğun arabaya döndüğünü, dün gecedan kalan tencereleri arabanın yanına attığını ve ardından kapıyı kapatıp kendi kapısını açtığını duyuyorum. Beni görmemiş olması imkansız, hemen arabanın arkasında yerde yatıyorum boylu boyunca. Kendi kapısını da kapatıyor yemekçi çocuk. Arabayı çalıştırıyor. Son bir gayretle yerde sürünüp beni aynadan görmesini sağlamak için bir hamle yapıyorum, tekerin hizasının yarısına kadar kendimi, kıvranarak çıkartıyorum. Çocuk arabayı geri vitese takıyor ve benim olduğum yerin tam aksi aynaya bakıyor. Bağırarak istiyorum fakat sesim çıkmıyor. Araba geri geri gelerek tam sırtımın üzerinden geçiyor ve beni çiğniyor. Son hatırladıklarım bunlar.

Gözümü açtığımda hiç bilmediğim bir odadayım. Sağ ve sol yanımda başka insanlar var gibi hissediyorum fakat kafamı kıpırdatamıyorum. Sadece gözlerimi oynatabiliyorum. Bir doktor gelip gözlerime ışık tutuyor. "Felç geçirdiniz," diyor, "iki gündür buradasınız ve uyuyorsunuz, birkaç ufak kırığınız var fakat omuriliğiniz ciddi zedelendi. Beni anlayabiliyorsanız gözlerinizi iki kere kırpın." diyor. Üç kez kırıyorum gözlerimi...

Sahir Karikatür

Zigon Sehpa

Bir ben vardır
benden içeru!

Katranı kaynatırsan
olur mu şeker?
Cinsini sevdiğim
cinsine çeker

Ben yürürem yane yane,
Aşk boyadı beni kane

Bekle, bu gezegeni ışık hızının on katıyla
nasıl yok ettin? Bu termodinamiğin ikinci
yasasına tamamen aykırı!

Hadi ama, bu kadar katı olma
profesör! Sadece bir "hiper-plazma
solucan deliği" kullandım. Biraz
hayal gücü, dostum!

Bu yasayı
kim uydurdu?

Başlangıç

Burcu Korkmaz

Her başlangıç gerçekten bir başlangıç mıdır?

Başlamak dediğimiz şey

Başlamak...

İnsan bu kelimeyi ağzına aldığı anda içinde bir şeyin yerinden oynadığını hissediyor. Umut gibi, yenilik gibi, bazen de bir kaçış gibi... Takvimler değişiyor, yıllar bitiyor, insanlar “yeni başlangıçlar” diye adlandırıyor hayatın dönemeçlerini. Peki ya her başlangıç gerçekten bir başlangıç mıdır, yoksa sadece adını değiştirdiğimiz bir devam mı?

Çoğu zaman “başladım” dediğimiz şeyler, çoktan içimizde başlamıştı zaten. Biz sadece geç kalmış ilanları asıyoruz o duyguların kapısına. Geride kaldığını sandığımız şeyler oluyor, “yeniden başlıyorum” diyoruz; oysa geçmiş, nereye gidersek gidelim gölgesiyle peşimizden geliyor. İnsan bazen şehir değiştiriyor, bazen hayat; ama kendini nereye götürürse götürsün, yine kendine çarpıyor.

Eşik ve Cesaret

Başlamak, sandığımız kadar kolay mı gerçekten?

Bir eşiği geçmek gibi anlatılır hep. Oysa çoğu zaman insan o eşiğin önünde uzun süre bekler. Anahtar elindedir ama kapıyı açacak olan şey cesarettir. Ve cesaret, insanın kolay bulduğu bir şey değildir.

Çünkü her başlangıç biraz da vazgeçiştir.

Bıraktıklarından değil sadece; alıştığın acılardan, sürdürdüğün sessizliklerden, hatta seni incitse bile bildik olduğu için sığındığın karanlıktan vazgeçmektir. Bu yüzden insan çoğu zaman başlamaktan çok, başlamayı erteler. “Bir gün” der. “Hazır olduğumda” der. O gün gelir mi, o hâl gerçekten olur mu, bilinmez.

Her Son Yeni Bir Başlangıç mı?

Her son bir başlangıçtır derler. Keşke her şey bu kadar düzenli ve adil ilerleseydi. Oysa bazı sonlar vardır ki arkalarında yeni bir yol açmaz. Sadece büyük bir boşluk bırakır. Bazı kapılar kapanır ve insan uzun süre başka bir kapının açılmasını beklemek zorunda kalır.

Kimi bitişler toprağa düşen bir tohum gibidir; zamanla filizlenir. Kimi bitişlerse yalnızca sessiz kalır. Ne hemen yeşerir ne de tamamen yok olur. İnsan o arada kalmışlıkta bekler. İşte belki de başlangıç sandığımız şey, en çok o bekleyişin içinde sınıdır.

Sessiz Başlangıçlar

Ben artık şuna inanıyorum: Gerçek başlangıçlar çoğu zaman gürültüyle gelmez. Ne büyük kararlarla, ne alkışlarla, ne de gösterişli vedalarla... Daha çok içeride, kimsenin fark etmediği küçük bir yerin sessizce yer değiştirmesiyle başlar.

Bazı insanlar başlangıçlarını yüksek sesle ilan eder. Bazılarıysa sessizce ilerler. Kimseye anlatmadan, kimseye göstermeden, hatta bazen kendine bile itiraf etmeden... Ben başlangıçları erteleyen tarafta olduğumu sanırdım. Oysa şimdi fark ediyorum ki benimkiler çoğu zaman sessiz sessiz ilerleyen başlangıçlarmış. Adını koymadığım, duyurusunu yapmadığım, ama beni yavaş yavaş benden başka bir yere taşıyan başlangıçlar...

Hazırlık Yanılsaması

Biz çoğu zaman başlamayı “hazır olmak” şartına bağlarız. Oysa insan ne zaman gerçekten hazır olur? Hangi eşikte bütün korkularından arınır, hangi zamanda bütün şüpheleri biter?

Belki de sorun şudur:

Biz başlamayı bir zafer anı sanıyoruz.

Oysa başlangıç çoğu zaman bir kırılmadır.

Eski benliğin çatlaması, yeni ihtimalin içeri sızmasıdır. Temiz değildir. Düzenli değildir. İçinde tereddüt, pişmanlık, özlem ve umut birlikte bulunur.

Son

Belki de mesele hazır olmak değildir.

Belki asıl mesele, içinde yaşadığın hayata artık katlanamıyor oluşundur.

İnsan çoğu zaman cesur olduğu için başlamaz; tükendiği için başlar.

Ve başlangıç, bazen bir umut cümlesinden çok, sessiz bir tahammülsüzlük ilanıdır.

Sanrılar ve Sancılar

Aycan akmak

Ölür bazen insan. Bazen de yaşar. Nadiren yaşar, onu da fark edersiniz zaten gözlerinden. Gözlerinden hatta aldığı nefesten, seçtiği kelimelerden fark edersiniz. Kimliksizdir çoğunlukla. Ne olduğunu bilmez, nereye gideceğini, ne yapacağını, hareketlerini, sesinin tonunu da bilmez mesela. Gömülmemiş bir ölü. Dinlenilmeye zahmet edilmemiş hatta belki susturulmuş kabaca. Kendini bir yere koyamaz, inanır evet ama iman edemez, duyar evet ama cevap veremez karşı da çıkamaz mesela. Çünkü belli bir yerde durmaz; ne üstte ne altta ne arafta. Araf için bile uyumsuzdur.

Sahi Araf'ta ne vardır? Arada kalanlar mı, günahları sevaplarına eş olanlar mı, kararsızlar mı yoksa darda kalanlar mı? Cennet bile ölüm isterken Araf ne ister, ortasını mı? Baygınlık mı yoksa? Yoksa yaşarken ölmeyi mi? Baygın bakışları mı yoksa ağırlaşan vücutları mı? Ne bekler ki insandan? Nefesini tutmasını mı yoksa gözlerini kapatmasını mı? Durmasını mı yoksa düşünmesini mi? Araf, belki de insanın felaketidir; kafaları patlatan, ruhları çürüten, akılları durduran, nefesleri tutturan. Ayak sesidir belki de Araf. Ne yaklaşan ne uzaklaşan. Yolun tam ortasında yığılan bir bedendir belki. Yolun sonunu izleyen, gözlerini sonuna diken. Hatta belki bir cellattır Araf. İsmi bilinmeyen; sahipsiz bir mezar, belki de bir notadır. Kalpleri çarptıran, kulaklarda çınlayan. Araf'ta kalmak nedir peki? Yanmak mı? Yoksa söndürülmemek mi? Cezalandırılmak mı yoksa ödüllendirilmek mi? Sevinmek mi yoksa üzölmek mi? Ağlamak mı yoksa içine akıtmak mı? Susamak mı yoksa susuz kalmak mı? Belki de dünyadır Araf. Gerisinde ruhlardan bir alem varken ilerisinde yanan bir cehennem vardır. Bir zamandır belki de. Şimdidir. Ne ileri giden, ne de geri duran...

Yenilmez

William Ernest Henley

Çeviren: Abdullah Emre Aladağ

Beni sarmalayan gece karanlığında
Bir kutuptan ötekine bir çukur kadar kara
Ona şükrediyorum, hangi tanrı varsa
Şu yenilmez ruhum için...

Kaderin kayıtsız, zalim pençesinde
Ne irkildim ne ağladım yüksek bir sesle
Kara bahtın küt darbeleriyle
Kanıyor başım ama boyun eğmiyorum.

Ötesinde hiddetin ve gözyaşlarının
Dehşeti endam ediyor yalnızca gölgenin
Ve yine de onca tehdidi yılların
Korkutmuyor beni ve korkutmayacak.

Kapı ne kadar dar olursa olsun,
Tomar cezalarla da dolsun
Kaderimin efendisi sadece benim
Dümenini ben tutarım ruh gemimin.

2026: Ateşin Cesareti, Zamanın Değişimi

Zeynep Özlük

2026, geçmişin yükünü bırakıp yeni bir yön duygusu geliştirmeyi öğreten bir yıl. Gökyüzü, bireysel cesareti (Koç) kolektif bilinçle (Kova) sınarken; güven, aidiyet ve düşünce biçimleri yeniden tanımlanıyor. Büyümek artık yalnızca ilerlemek değil, *yerini bilmek* anlamına geliyor.

Koç

2026 senin için bir başlangıç yılı. Satürn, Neptün ve Chiron burcundayken cesaretle yüzleşmeyi öğretiyor. Hız değil, niyet önemli. Kendini yeniden tanımlarken yaralarını da onarmayı unutma.

Boğa

Güven duygun dönüşüyor. Maddi ve manevi değerlerini yeniden yapılandırıyorsun. 2026, sahip olduklarını değil; neye tutunduğunu sorgulatıyor. Sessiz ama kalıcı değişimler var.

İkizler

Zihnin hızlanıyor, düşünce dünyan genişliyor. Uranüs burcundayken alışıldık fikir kalıplarını kırıyorsun. 2026, yeni anlatılar kurma yılı. Sözcükler, düşünceler ve bağlantılar kaderini şekillendiriyor.

Yengeç

Jüpiter senin burcunda. Korunuyor, büyüyor ve genişliyorsun. 2026, “ev” kavramını yeniden tanımladığın bir yıl. Ait olduğun yer güçleniyor; iç dünyanın dışarıya daha rahat açılıyor.

Aslan

Geçmişin gölgesi arkanda kalıyor. Güney Ay Düşümü burcundayken eski sahneleri bırakman gerekiyor. 2026, alkıştan çok anlam aradığın bir yıl. Işığı paylaşmayı öğreniyorsun.

Başak

Düzenin değişiyor. Kontrol etmek yerine uyumlanmayı öğreniyorsun. 2026, kusursuzluğu değil, esnekliği ödüllendiriyor. Küçük değişimler büyük rahatlama getiriyor.

Terazi

İlişkilerde denge yeniden yazılıyor. Kiminle, ne için yan yana durduğunu sorguluyorsun. 2026, başkalarının beklentileriyle değil, kendi iç terazinin sesiyle hareket etmeni istiyor.

Akrep

Derinlik senin doğan ama bu yıl yön değişiyor. Dönüşüm içten dışa doğru ilerliyor. 2026, krizlerle değil; bilinçli tercihlerle güçlenme yılı.

Yay

Büyük hedeflerden çok doğru yön önemli. İnançlarını gözden geçiriyorsun. 2026, seni düşünceyi çeşitlendirmeye, tek doğru fikrinden vazgeçmeye çağırıyor.

Oğlak

Sorumluluk kavramı dönüşüyor. Her yük sana ait değil. 2026, sağlam temelleri korurken gereksiz ağırlıkları bırakma yılı. Hafifledikçe güçleniyorsun.

Kova

Plüton ve Kuzey Ay Düğümü burcundayken sahne senin ama bu bir ego sahnesi değil. 2026, kolektife katkı sunma yılı. Değişim seninle başlıyor, ama seninle sınırlı kalmıyor.

Balık

Arka planda büyük bir temizlik var. Bitmesi gerekenler sessizce kapanıyor. 2026, sezgini somutlaştırma yılı. Hayallerin yere indiğinde gerçek oluyor.

2026'nın gökyüzü, hızdan çok yönle ilgileniyor. Cesaret artık bağırarak değil, yerinde durarak tanımlanıyor. Büyüme, korunma ihtiyacıyla; değişim, birlikte düşünme hâliyle el ele ilerliyor. Yılın asıl sorusu şu: Nereye gittiğimiz değil, neden orada durmayı seçtiğimiz. Gökyüzü cevap vermiyor; yalnızca hatırlatıyor.

2026

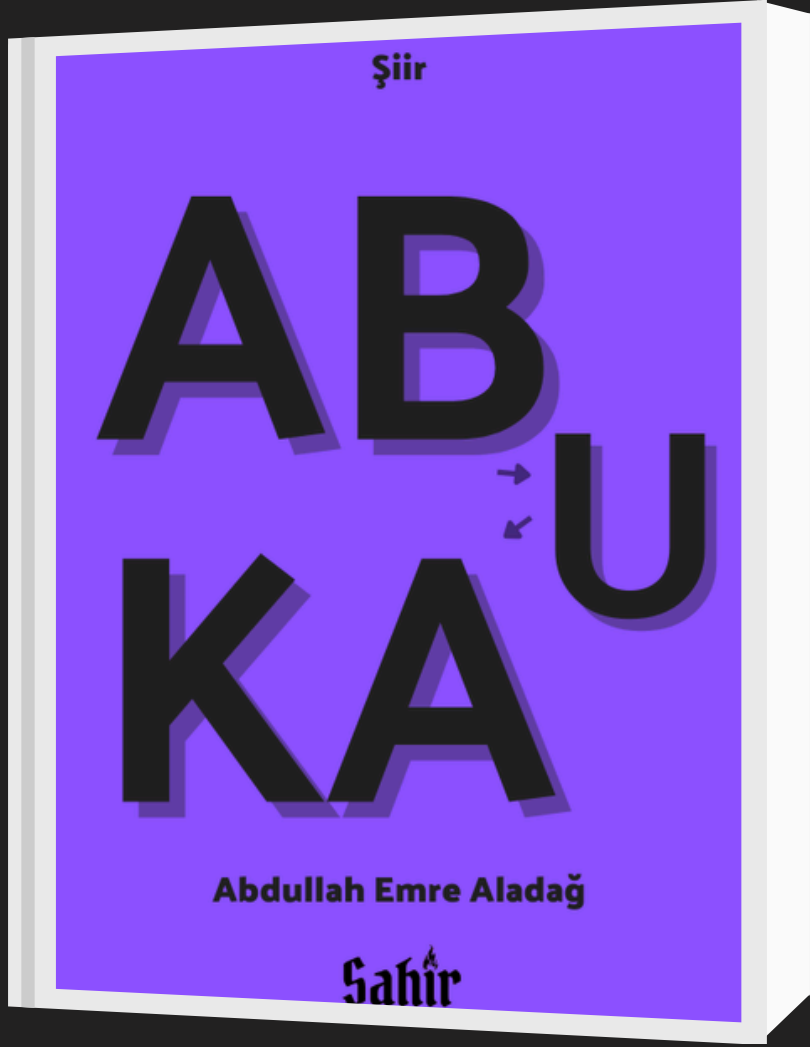

Şairin Tek Şiiri

Elnur Kibar

Ben şairmişim (!)
Yalan diyorlar efendim,
Şairlerin şiirleri olur.
Benim bir şiirim yok ki!
Ben yalnız bir şiir bilir, hep onu söylerim.
O dizelerse bana bir hayli uzaktalar.
Bak şimdi benim tek şiirim uzaktan
Dur karşımda öylece,
Tüm ilhamlarımı sende bulayım.
Gözlerin bana sözcükleri versin,
Gülüştün kalemime mürekkep.
Dudakların kalbimdeki yangına sebep,
Güzel yüreğin kâğıdım olsun.
Kâğıtlar ancak aşkınla dolarsa şiir,
Ben sevdandan yanarsam şair olurum.

**“Gettolardan fışkırır katranlı mavzerimiz
Gelecek olan fırtına günahları gizler
Çok yaşa ilelebet ölü kayzerimiz
Güvercin leşlerinde karınca panayırı
Ölüme davetiye kara kışta çekişmek
Keçilerin kaçırdığı dağ ile bayırı
Doğru mudur acaba, hiç otlamadan pekişmek”**

**Sahir Yayınları iftiharla sunar! Abuka. Abdullah Emre Aladağ
sadece öykü değil şiire de el attı anlaşılan. Bu kitap, diğer tüm
kitaplarımız gibi ücretsiz olup sitemizden erişime açıktır.**

Keyifli okumalar dileriz!

Sahir
Yayınları

Toprak Unutmaz

Beyza Nur Karademir

Yılların yorgunluğu
Halkımın yüzüne çökmüş,
Her çizgi bir feryat,
Her bakış susturulmuş bir dua...

Saçlarımı köklerime uzatıp
Dağlarımda özgürce dolaşır mıyım,
Taşına toprağına
Adımı korkmadan fısıldar mıyım?

Uygur demek birleşmekti,
Birlikten dirlik doğardı hani,
Peki, neden dağıtıldık
kökümüz bu kadar derindeyken?

Halkımla güler miyim yeniden,
Koparılmadan annemden babamdan,
Bir çocuğun kaderi
Sürgün olmadan yazılır mı?

Mazimiz şan idi,
Adımız hürriyetle anılırdı;
Şimdi garipliğimiz
Sahipsiz bir emanet gibi.

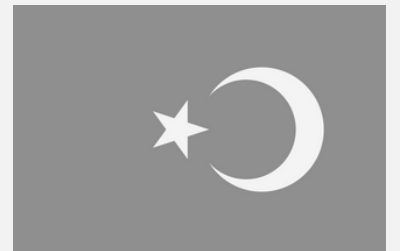
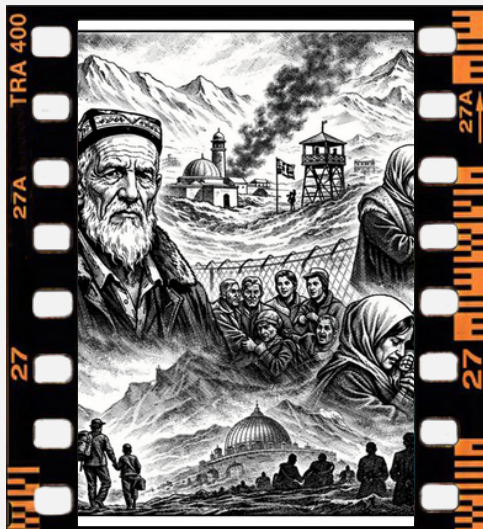
Ezanlar yükselir mi köyümde
Korkusuz, saklanmadan,
Semaya değen her nida
Bir şehadet gibi duru?

Biz kucak açtık cihana,
Soframız genişti, sözümüz açıktı;
Neden herkes yüzünü döndü,
Neden ezilen yine Türk oldu?

Ah garip halkım,
Ah güzel Uygur'um...
Bu çile sana reva mıydı?

Karanlık boğazımı sıkarken
Ruhum zulmet içinde çırpınıyor:
Sönmeden önce görür müyüm
Bu zulmün nihayet bulduğunu?

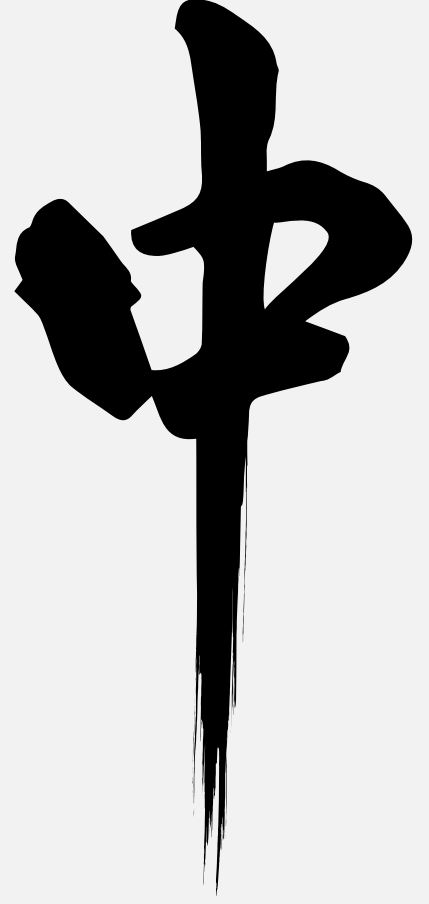
Bil ki tarih susmaz.
Toprak unutmuyor.
Ve sabır dediğin şey
Boyun eğmek değil,
İstiklal gününü beklemektir.

Semptom

Sophia jamali Soufi

Dudakların,
Bir öpücüğün sıcaklığı gizlidir.
Kucaklaman sessiz bir ateş
Rüyaların ateşine sarılmışım.
Parmaklarının fısıltısı akıyor,
Hayal gücünün ve hançerin çıplaklığı üzerine.
Göz kapaklarımı kapatıyorum.
Keşke boş olsaydım;
Bahardan boş,
Yoldan boş,
Beklemekten boş,
Her şeyden ve herkesten boş.
Ama gözlerin,
Binlerce ayna ve pasajda tekrarlanıyor.
Tekrarlanır.
Tekrarlama...

Genlerinin Yerlerine

Furkan SelimTürkka

Yürüyorum vazgeçmeden fırtınalı gözlerine. Kanıyorum çevresinden dolanarak efsunlu sözlerine. Gelişigüzel bir yıldırım düşecek özlerine. Bir çubuk daha kat orijinal genlerine. Hepsini ardı ardınca yerleştir yerlerine. Sakin olmasını söyle serlerine. İyice bakmalısın gözlerinin ferlerine. Tabi ol emri ferman olan eserlerine. Hayır ol başlı başına tüm şerlerine. Diyecek çok şey var dinleyen yok. Gidecek yer çok kalacak ev az.

Üşümüş Atlas (Tefrika) – IV. Bölüm

Şair Şerafettin Kaya

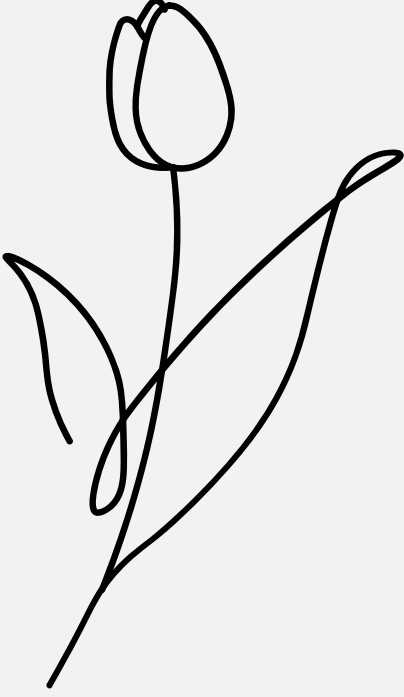
Sonsuz aşk! Hileli ve tuzaklar kurarak ilerleyen bir özgürlük yolculuğunda, yürüyenlerin karşısında dimdik ölürüm. Boşuna bağırmasınlar içeriden, biliyorlar. Biliyorum ki, her yer dışarı. Hey sonsuz aşk! Küçük çakıl taşları üşüyen zamandır, ısınan da. Kendimi bir su göletinde gölgelerken akıyor içimden geçen hiçbir şey. Ölmüş olabilir miyim? Bu hangi mevsim böyle? Sakın söylemesin hiç kimse, ben bulurum. Tırnaklarımın kanamasından anlarım” bir gün” denilen o günün hiç olmadığını. Hep bugündür o gün. Bilirim soyulduğunu, soyandan öğrendim.

Sonsuz aşk! Uzak ihtimalli bir sonsuzluksun. Oradaysan, gelebilecek kadar buralardasın. Böyle başlamıştım ömrüne aşkın ve öyle bitecek gibi değil. Yeniden, uzaktan sesim titreyerek ve utangaç bir dil sürçmesiyle sesini dinleyerek buluştuğumu sandığım sonsuz aşk. Bu bahar erken döktü çiçeklerini erik ağacı. Çimenlerin, çiçeklerin ve diğerlerinin konuşamayan duygularıyla ıslandım. Kendimi güneşe astım, ilk kuruyan yerimi sereceğim üstüne, seni üşüten bir çığ düşmesin diye. Hadi, sözümüzü kuralım, ne kadar biriktirmişsek bu hayattan o kadar çıksın sesimiz!

Bugün yandım, hiçbir şey oldum. Baktım, durmadan baktım. Kalbimden aklıma sürekli gidip geldim. Ruhum, kılcal damarlarımdan akıtıyordu seni, düşünmek yaşatmaz seni. Bir gölge gibi bir ağaç dibindesin. Yorgun muyum, bilmiyorum. Ölmüş de olabilirim. Çocukken de ölmüş olabilirim. Belki cennetteyim, kim bilir? Cennet böyle, seni düşünmek gibi. Korkaklık bir huy oldu bende. Söyleyemiyorum seni düşünüp düşünüp uyandığımı. Dokunuyorum sana, tüm ruhumla tepeden turnağa. Yağmur yağacak sanki, ıslanacağız. Bulutlara yakın bir yerde saçlarından akacak gözlerim. Düşeceğim toprağa bir damla gibi. Vadilerden uçarak geçiyorum, bir kuş değilim. Kanatlarım yok. Yine de uçuyorum sana doğru. Böceklerin yuvalarına düşen tüm damlaların kuruduğu bir sıcaklık gördüm. Ne güzel, sonsuz aşkın ipinde sallanan mor bir gövde olmak...

Ozanlar Sesinde

Dicle Işıklar

Yakuttan yalın iki göz,
Yakın birbirine,
Kurtlar ulur, ozanlar şehrinde,
Eşlik et n'olur!
Yerim bomboş, arıyorum sadece
Kalma bu şehirde, isli, paslı
Ağlatır yoksulluk bir yerlerde

Tiranların devrildiği bir pazarda,
Elma satıyorum,
Taptaze, zemzehir.
Akrep görse, yolda kalır.

Sahir Röportaj – Zülfikar Yamaç

Hazırlayan: Abdullah Emre Aladağ

S1) Zülfikar Bey, daha öncelerde Kahramangiller gibi döneminin kaliteli geek platformlarında içerikler kaleme aldığınızı hatırlıyorum. Öyle yazılar, içerikler ve incelemeler üretmeyi özlüyor musunuz?

C1) Özlemedim dersem yalan olur. Ama o işleri Kahramangiller de yapmak güzeldi. Başta Serkan Özay olmak üzere birbirinden kıymetli insanlarla tanışmamı, bir şeyler yazma cesareti bulmamı ve bu sayede daha fazla okuyarak daha fazla insanla bağ kurmamı Kahramangiller'e borçlu olduğumu söyleyebilirim. Ama şimdi yapabilir miyim diye sorsan sanırım bunun cevabı hayır olur. Zira, hayatımın ritmi o döneme göre epey bir değişti ve elimde şuan çok daha fazla uğraş var. YouTube kanalları, kendi yazı-kitap çalışmalarım, Zararsız Yayınlar derken sanırım bu tempoya başka bir şey sığdırmak zor olur. Yine de bana belli olmaz, yok diyerek kestirip atmayayım :)

Zülfikar Yamaç

S2) Fanzincilikle de epey içli dışlısınız. Tek başınıza hazırladığınız el emeği, göz nuru bir Zararsız Fanzin vardı. Ona ne oldu?

C2) Elimden geldiği kadarıyla bu kültürün bir yerinde olmaya çalışıyorum. Bir şeyler üretmek için fırsat kolluyorum, deneysel işler yapmaya çalışıyorum. Zararsız Fanzin bana bu yolu açan ilk işimdi ve ueri her zaman ayırdır. Bu dünyadaki ilk nefesimdi ve hala o sayede bu kültürün bir mensubuyum. Peki ona ne oldu... Bir şey olmadı aslında. Sadece belirsiz süreli bir yayın olmanın gereklerini yerine getiriyor, ne zaman içim yeterince sıkılırsa o zaman ortaya çıkacaktır.

S3) Zararsız Yayınlar adı altında güzel ve cesur bir girişiminiz var. Fanzinden yayıncılığa doğru giden süreç nasıl gelişti? Bu dönüşüme gitmeyi size iten sebepler neler oldu?

C3) Cesur mu bilemem ama keyifli bir iş Zararsız Yayınlar ve okumaktan ve insanların okumasından keyif alacağımı düşündüğüm metinleri bir araya getirmek için yediğim bir halt aslında. Fanzin kültüründen beslendi ve kendi işini yayınlama düşüncesinin bir ürünü olarak ortaya çıktı. Gözden kaçmış olduğunu düşündüğüm ya da bir kez de ben, kendi bildiğim gibi yapacağım dediğim metinleri bir araya nasıl getiririm diyerek başladım.

S4) Çeviri kitaplar basıyorsunuz ancak çok dikkatimi çeken bir çalışmanız var Zararsız Yayınlar olarak. Bir bilimkurgu sözlüğü yayınladınız. Tür olarak çok çeşitli terime ve tabire sahip bir yazın alanı bilimkurgu. Bu konudaki ihtiyacı nasıl fark ettiniz? Bir bilimkurgu sözlüğü sizce nasıl olmalı?

C4) Kendimi en rahatsız hissettiğim ve bu yüzden de bağımlı koparamayacak kadar çok sevdiğim bir tür bilimkurgu. Okuduğum her üç şeyden bazen üçü bilimkurgu metinleri. Haliyle bu okuma ve araştırmalar esnasında dilimizde bir sözlüğün yapılmamış olduğunu fark ettim. İhtiyaç vardı çünkü bilimkurgu yazmayı seviyor ancak başaramıyoruz diye düşünüyorum. Bu soruyu bu yazıyı okuyan herkes cevaplasın: Yakın zaman severek okuduğu üç yerli bilimkurgu metni sayar mısınız? Cevap vermesi zor, biliyorum. Daha fazla şeye erişimimizin olması, türü daha iyi tanımamız ve anlamamız için gerekenlerden biri de bu çeşit bir sözlük çalışmasıydı.

Eksikliği fark ettikten sonrası işin kolay kısmıydı demeyi çok isterdim ama tam tersi daha bitmedi ve bitmesi de mümkün değil bir iş Bilimkurgu Sözlüğü. Zira dediğin gibi içerisinden birbirinden çok farklı terimleri ve anlamları barındıran, kapasitesi sonsuz bir türden bahsediyoruz. Haliyle tek bir sözlük yazıp “bu iş bitti” deme şansınız olmuyor, sürekli kendinizi ve metni güncellenmeniz gerekiyor. Bu metni ilk yayınladığımda da bu konudan bahsetmiştim. Bilimkurgu Sözlüğü tıpkı bir yazılım gibi, ihtiyaç duydukça kendini güncelleyecek ve gelişecek.

S5) Yayın-basım sektöründe öngördüğünüz gelecek nedir? Sizce mevcut durum nedir? Bir yazarın kitabını bastırması eskiye nazaran daha mı kolay, yoksa daha mı zor?

C5) On yılı aşkın süredir fiilen kitap sektörünün içindeyim. Az çok öğrendiğim bir şey varsa geleneksel yayıncılık her geçen gün daha da zorlaşıyor. Hammadde fiyatları ile iyice sarsılan bir sektör yayıncılık sektörü ve yayıncılar da bu durumdan hareketle oyun alanlarını daraltmak istiyorlar. Bir yazarın kitabını geleneksel yayıncılık anlayışı ile yayınlaması bu yazıyı yazdığımız günlerde evet, maalesef çok zor ama bir yandan da elimizden çok daha fazla enstrüman da var. Kendi kendine yayıncılık ve e-kitap yayıncılığı aklıma ilk gelenler arasında. Yani özetle evet bir yanda işler zorlaştı ama diğer yanda da ihtiyaçlarımız için kendi çözümlerimizi de üretebilecek yeniliklere sahibiz.

S6) Fanzincilik bahsine gelelim tekrar. Günümüzde, yani 2025 yılında fark edilen bir durum söz konusu. Eskisi kadar fanzinlerle karşılaşmıyoruz. Fanzinleri ve fanzincilik müessesesini sükunete sürükleyen sebepler sizce neler? Ne zamandan beri bu sessizlik fanzin kültürünü ele geçirdi?

C6) Bu sessizlik yaklaşık üç dört yıldır iyice hissedilir oldu. Bunun başlıca sebebi baskı maliyetleri. Çok ciddi oranda arttı ve kolektif işler dışında bu masrafları karşılamak gittikçe zorlaştı. Bunu takiben de bu işleri yapan insanların istekleri ve hevesleri azaldı. Zira fanzincilik tamamen özveri ile yapılan, maddi karşılığı olmayan bir alan. Günümüzün iç kıyıcı ortamında bunu devam ettirmek ne yazık ki çok zor... Birkaç yeni çalışmanın, yeni fanzinin çıktığını gördük, görüyoruz ama eskinin bereketli topraklarını aradığımızı da söylemeliyim.

S7) Yazarken sizi en çok etkileyen yazarlar ve şairler kimler? Hangi şairin kalemine bürünerek yazma ve yayıncılık serüvenine çıktınız?

C7) Her iki soru için de net bir cevabım yok. Yaptıklarımı, yapmak istediğim için yapıyorum. Bu yolda beni kimler etkiledi dersen Giovanni Papini olabilir. Özellikle Bitik Adam adlı kitabı... Enfestir.

S8) Yazan, çizen ve emek harcayan amatör yazarlara, şairlere ne önerirsiniz? Bu çağın ruhu edebiyattan beslense de nasibini almamış sanki. Böyle bir dönemde yel değirmenlerine karşı nasıl Don Kişot olunur sizce?

C8) Klasik olacak ama yazmaya devam edin. Sadece yazın, iyi yazmaya uğraşmayın. Yazın gitsin. İyi olup olmadıklarına bakmak için nefeslenirsiniz. Ama önce yazmanız, yazmanız, yazmanız lazım. Neyi iyi yazdığınızı anlamak için kendinize zaman tanıyın, elbet fark edeceksiniz o şeyin ne olduğunu. Bu çağın ruhu daha dijital, daha soyut ve daha unutulmaya meyilli. Don Kişot olmak istiyorsanız bu akıntıya karşı değil, onunla aynı ritimde ilerleyin. Yani yel değirmeni ile savaşmayın, sizin için çalışmasını sağlayın.

Bizi kırmayıp röportaj yapmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz.

Asıl ben teşekkür ederim bu davet için. Umuyorum bu cevaplar birilerinin işine yarar.

Ben Yangın'ım, Sen Külüm

Hatice Ertürk

Artık bitti...

Bir daha yanamam ben.

Bitti artık—kendi küllerimde

Kaç kere dirildiysem,

Hepsi boşa yanmış nefeslermiş meğer.

Artık geri dönemem,

Geçmişte kalmış adım adım seni arayışım.

Yeter artık diyorum kendime,

Bu yolda kanatları kırılmış bir Albatros gibi

Sonsuz bir boşlukta savrulmuşum.

Neden uyumuyorum gecelerdir?

Çünkü kalp sızımsın...

Çünkü içime çökmüş bir sessiz çıgıksın.

Ne zaman gözlerimi kapasam

Zümrüdü Anka misali içimde kıvranan bir ateş

Beni yeniden küle çeviriyor.

Ben böyleymişim...

Kırılmış, yanmış, yine de yürümüşüm.

Sen ise

Uçup giden bir gölgeymişsin

Dokunamadığım bir rüzgâr gibi.

Ama bitti.

Ben artık kendi küllerinden doğan

Bir Anka'yım.

Sen ise uçurumun üstünde kaybolmuş

Son bir Albatros kanat çırpışı...

Ve ben artık yanmam.

Yanarsam da

Kendime yanarım.

Aidiyet ve Hafıza

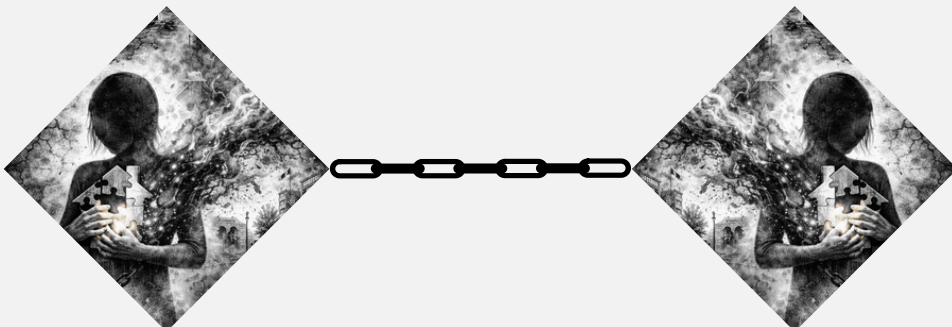
Senem Beril Başoğlu

Ev nedir? Eve varmak nedir? Son zamanlarda hayatımızda sıkça konuştuğumuz bu kavramlar bize neyi çağrıştırıyor, ne hissettiriyor? Bahsedilen dört duvar, bir kapı, bir çatıdan oluşan gerçek bir ev mi? Yoksa bize duygularımızı yaşama izni veren, özgür ve güvende hissettiğimiz bir alan mı? Sabit bir mekan mı yoksa sürekli değişiyor mu? Belki de ev dediğimiz şey tek bir kapının ardında değil; zamanla içimize işleyen, gündelik hayatın içinde fark etmeden kurduğumuz bağlarda saklıdır.

Bir şehrin bir köşesinde, duvarında, duvar yazısında, sokağında, meydanında biriktirdiğimiz anılar aslında biz fark etmeden o şehirle bağ kurmamızı sağlıyor; ama bunu çoğu zaman başka bir şehre ya da ülkeye gittiğimizde fark edebiliyoruz. Bu yansımalar karşımıza çok farklı stillerde çıkabiliyor. Mesela gurbetçiler “Türkiye cennet” diye bahsederken, Ankara’dan İstanbul’a yeni gelen birisi de “Ankara başka ya” diyebiliyor. Bu tamamen şehirle, ülkeyle kurduğumuz bağ ile ilgili. Fakat son zamanlarda özellikle kentsel dönüşüm arttıkça bu bağ dokunun da zedelendiğine şahit oluyoruz. Kentin hafızası dediğimiz mekânlar yenilenmek uğruna yok edilirken, bizim kurduğumuz bağlar da zarar görüyor; üzülmüyoruz, hatta yasını tutuyoruz ve zaman geçtikçe o mekânlar unutulmaya yüz tutuyor.

Kentler yalnızca binalardan, caddelerden veya altyapıdan ibaret değil; etrafındaki tüm öğeleri içinde barındıran (duvar yazıları, tabela, sokak, ağaç, apartman vb.) aynı zamanda birer hafıza mekânıdır. İnsanların gündelik hayatları, karşılaşmaları, sevinçleri ve kayıpları kentin her bir dokusuna işler. Ancak son yıllarda artan ve hala artmaya devam eden kentsel dönüşüm uygulamalarıyla bu hafızanın yavaşça silindiğine tanıklık ediyoruz. Yenilenme ve modernleşme söylemi altında, geçmişin izlerini taşıyan mahalleler, sokaklar ve yapılarla birlikte anılar da ortadan kaldırılıyor ve kayboluyor. Böylece sadece fiziksel mekânlar değil, o mekânlarla kurduğumuz biricik bağlar da zarar görüyor.

Bu kayıp çoğu zaman sessizce ve yavaşça yaşanırken bazen de bir sabah gördüğünüz bir bina sonraki sabah yıkılmayla burun buruna gelebiliyor ve bir binanın yıkılmasıyla birlikte çocukluk anıları, komşuluk ilişkileri, gündelik ritüeller de yok oluyor. İnsan bu duruma yalnızca üzülmekle kalmıyor; farkında olmadan bir yas sürecine de giriyor aslında çünkü ev dediğimiz şey, sadece içinde yaşadığımız bir yer değil, kimliğimizin ve hatıralarımızın da bir parçası ve insan hatıralarıyla ait oluyor bir yerlere. Zamanla bu mekânlar unutulmaya yüz tutsa da, kalbimizde, zihnimizde bıraktıkları boşluk hissi bizde kalmaya devam ediyor. Belki de bu yüzden eve varmak, artık bir adrese ulaşmaktan çok kendimizi ait hissettiğimiz o duyguyu yeniden bulma çabasına dönüşüyor.

Mavi Defter

Tülay İlhan

Yelkenler fora dedi içinden, karşında duran tabloda bakışları.

Köpük köpük tuz, dalga dalga rüzgar yayıldı.

Ürpertti yüreğinde sıkışmış anılar, ansızın aklını.

İlerledi salonda, başka bir manzaraya adım attı.

Her adımında, başka bir hayata baktı hayranlıkla.

Yağlı boyalar, karakalemler yan yana.

Yeni isimler, yeni imzalar, renklerin içinde.

Caddeye çıktı; kalabalık, kafeler, restoranlar...

Saatine baktı, içini çekti; vakti gelmişti.

Güzel, sarı saçlı, at kuyruklu kıza siparişini verdi.

Defterini çıkardı, çalakalem dizelere verdi selamını;

yudumlarken masaya bırakılmış içkisini.

Sesleri susturdu, zihninin gizli kapısından içeri girdi.

Açıp kapattı çekmeceleri; biriktirdiği her şeyi döktü

gözlerinin önüne.

Yazmalıydı, gökkuşağı düşüncelerini;

Unutmadan, silmeden zihni, ondan çalmadan yaşadığı

anları, gördüğü hayata dair değerli her şeyi.

Yazmalıydı, akli oyunlarla başka bir pencere açmadan

önce, önünde durduğu kapının detaylarını çizmeliydi

kelimeleriyle.

Kendinden anılar bırakmalıydı geleceğe,

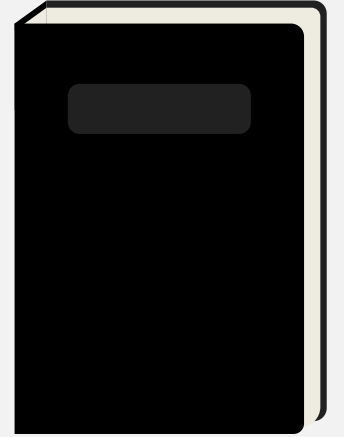
Geçmişten geleni unutacak olsa da.

Mavi defterinden okuduğunda yabancı olacak olsa da

süslenmiş cümlelere,

Elinde kalemi, istediği anılarla kirletmeliydi beyaz

kağıtları.

Yaşayan Çağdaş Danimarkalı Ozanlar

Hüseyin Duygu

Pia Tafdrup (1952-), günümüzde Danimarka'da en çok tanınan ve sevilen kadın şairdir. Çok sayıda şiiri Murat Alpar tarafından Türkçeye kazandırıldı. 18 şiir kitabı var ve çok sayıda şiiri dünya dillerine çevrildi. Pia Tafdrup'un 2 romanı ve 3 de tiyatro kitabı var. Pia Tafdrup, 1980'lerde, 1970'lerin şiirde toplumsal gerçekçilik akımına tepki olarak ortaya çıkan, bireyci şiirin temsilcilerindendir. Kuzey Ülkeleri Edebiyat Ödülü sahibi ozanın şiir konusundaki düşüncesi kısaca şöyledir:

... Şiir yazmak, olanaksızlıkla uğraşmak, anlatılamamış olan bölgeye girmektir. Şiir yeni evrenseller yaratarak sınırı aşmayı denemektir... Şiir yazmak, sözcüklere özgürlük vermek, gene de her şeyi söylememektir. Şiirin bütünüyle soyutlama olmaması gerekir... Şiir, soyut olanı duyumlarla algılanır duruma getirmelidir... Somutlama, duygu ve düşüncedir şiir. Varoluşun karmaşıklığı, ancak yoğunlaştırma aracılığıyla anlatılabilir. Bir şiirin, okuyan için ne anlama geldiğini bilemem ama o şiir, yazılırken bende uyandırdığını, başka bir insanda da uyandırıyorsa, daha ne istenebilir ki?

Sen bir cennetsin

Sen bir cennetsin
Soluğunun esintisi
cildimin her yerinde,

nefesinle şekillenen
insanın içini ısıtan o hafif esinti
şimdi çıplak bedenimi sardı

teselli edici ve acıyı dindirici,
annemi anımsattı bana
dizimin ya da dirseğimin üstünü üflerdi,
tam orada, düşünce canımın yandığı yerde.

Nefesin sıcak bir şekilde dolaşüyor
cildim üzerinde, bu tüy gibi dokunuş
aramızda bir bağ oluşturuyor.

Sessizce öfkemi dindiriyorsun,
korkum ve gerginliğim, hiçbir şey
seni engellemiyor, sen çok güçlüsün,
tenimin üzerinde aldığın nefes
aklıma dokunuyor,

nefesin beşik gibi ve rahatlatıcı,
ışık beni öpüyor
hayallerimi öpüyor.

Pia Tafdrup

Thomas Boberg (1960-), deyim yerindeyse yeryüzünü kendine yurt edinmiştir. Danimarkalı masal yazarı H.C. Andersin'in ünlü "Seyahat etmek yaşamaktır." deyişini kendine düstur edinen Thomas Boberg, bazen Peru'da, bazen Küba'da, İspanya'da, Afrika'da bazen de doğup büyüdüğü Danimarka'dadır. Şiir, gezi kitapları ve roman yazarı Boberg, çok seyahat etmenin insana kazandırdığı iyi şeylerin bilincindedir. Yaptığı seyahatlerde edindiği birikimi kitaplarına yansıtır. Nitekim 2007 yılında yayımladığı şiir seçkisinin adı Ziyaretçi Defteri'dir. Yazarın ayrıca Gümüş Tel, Fas Motofi, Amerika ve Seyahat Davetiyesi, Daha Sonraki Şehir adlı gezi kitapları vardır.

Thomas Boberg, ilk şiir kitabını 1984'te yayımladı. Danimarka'daki kendi yaşıtı olan şairlerden farklı bir sanat anlayışı içinde yazan Boberg, bugüne kadar yayımladığı 20 şiir kitabıyla hem ses getirmiş hem de özgün çizgisini korumuştur. Birkaç yıl önce Danimarka Akademisi "Büyük Ödülü" Thomas Boberg'e verildi. Ozan, yerleşik düzene ve yerleşmiş tabulara sanatıyla başkaldırır.

Sorumluluk

Bir baba asla gözlerini kapatmamalı
soyunun potansiyel aptallığına
Vahşi bir periye giden izini görüyorum
Bağlayıcı bir anlaşma olmadan, sürüklenip gideceksin
bir çocuğun bıraktığı balon gibi
İlk başta hiç kimse
buna inanmıyor
Daha sonra, sıranın
kendilerine de geleceğine inanmıyorlar
Ama kara haber tez duyulur

Thomas Boberg

Danimarka Edebiyatı Ödüllü Niels Hav, Danimarka'da doğmuş ve Danca yazan uluslararası bir yazardır. Şiirleri İngilizce, Felemenkçe, Çince, Yunanca, İspanyolca ve İtalyanca, Türkçe, Lehçe gibi dillere çevrildi. Bu nedenle yurtdışında en çok ilgi gören, yaşayan Danimarkalı şairdir ve haklı olarak Danimarka şiirinin resmi olmayan elçisi olarak adlandırılabilir.

Niels Hav ilk çıkışını "İş Göremezlik Yasaktır" adlı kısa öykü kitabıyla yaptı. 1982'de ilk şiir kitabı "Mutluluk Bir Danimarka Kronunda" yayımlandı ve aradan geçen yıllar içinde çok sayıda şiir kitabı okurla buluştu. Şairin dilimize de çevrilen son şiir kitabının adı "Aniden Gelen Mutluluk". Kısa öykülerden oluşan yeni kitabı "Yaşam ve Aşk", 13 Eylül 2025 tarihinde Kopenhag'da düzenlenen bir etkinlikte tanıtıldı.

Niels Hav zekâsıyla, duyarlılığıyla, ince ironisiyle, kişisel özgünlüğü ve toplumcu vicdanıyla, gözünün değdiği her şeyde bir şiir kokusu alarak, bir şiir teması duyumsayarak, sadece bu temayı değil, onun da ötesinde, ondaki yaşamsallığı, canlı dokuyu şiire dönüştürmeyi başarıyor. Yaşamın anlamı yaşamaktır diyen şair ve öykü yazarı Niels Hav, yazarlığıyla ve kişiliğiyle bir dünya vatandaşıdır. Yenilikçi Danimarka şiirinin seçkin şairlerinden olan ozan, yaşadığımız gerçeklere başka bir açıdan, yani çağdaş bir şair gözüyle bakar.

Biz hayattayken [Özlediğimiz arkadaşlara]

O zamanlar çok fazla kırmızı şarap içerdik.
Boşaltırdık bütün şişeleri.
Hatırlıyor musun?
Sarhoş kafayla konuşur, gülüşürdük
mutluyduk çoğu şeyden habersiz olsak da,
ama en önemli şeyleri
yüzde yüze anlardık.

Aşk tek geçerli para birimiydi,
ulusal sınırların hiçbir önemi yoktu.
Şiddet, savaş, açgözlülük, evet aptallığa
Orta parmağımızı gösterirdik.
Bizim için bütün insanlar eşit doğardı
Kabul edilen bütün beklentileri ve haklarıyla.
Dost gözlerle bakardık karşılaştığımız yabancılara,
karşılıklı gülümsemelerle, öpücükler ve sigaralarla.

Niels Hav

Gülen kişi bir öpücüğü hak eder.
Ağlayanın sevgiye ihtiyacı vardır.

Yoksulların yanında yer aldık.
Biz askerliğe karşıydık ve barışseverdik.
yerküreyi amaçsız dolaşmaya karar vermiştik
ve dünyayı ana üssümüz yapmıştık.
Gökyüzünün altında yüzdük
parlayan karanlık gecede -
cildimiz parlıyordu,
sıcacık ve pürüzsüz,
biz hayattayken.
Hatırlıyor musun?

Mutluluk ve mutsuzluk ikizdir.
Acı, inişli çıkışlı bir şekilde gelir.

Aydınlıktan içtik, karanlıktan içtik.
Hayal ettik ve şarkılar söyledik
biz hayattayken
hatırlıyor musun?

Kirsten Thorup, d. 9.2.1942, Danimarkalı yazar. Kirsten Thorup, önemli ve geniş çapta okunan modern, toplumsal eleştirel bir realisttir. Dil bilincine sahip, etkileyici bir anlatım tarzıyla, çağdaş deneyim ve toplumsal tecrübe biçimlerini aktarır.

Toplumda ötekileştirilmiş ve psikolojik ve toplumsal normları ihlal eden insanları tasvir ederek, yaşadığımız ve birbirimize sunduğumuz hayatta hem sınırlamalara hem de hayal bile edilemeyen olasılıklara işaret eder. İç ve dış, benlik ve dünyanın, İçeride - Dışarıda (1967) şiirlerinde olduğu gibi, birbirine karıştığı yüzen bir modernizmle başladı. Trieste'den Aşk (1969) ve Bugün Papatya (1971) şiirleri, karakterleri yabancılaşmış bir sahne arkası dünyasında uyurgezerler olarak soğukkanlılıkla uzaklaştıran, rafine bir nokta formunda şiirsel anlatılardır. Ozanın çok sayıda şiir ve roman kitabı vardır.

Aşıklar

El ele tutuşarak otele girdik.
Birbirimiz olmadan yapamayız.
İki saatliğine bir oda kiraladık.
Hotel Nord'un mütevazı gri cephesi,
paramız yettiği sürece bizi çağırıyordu.
Kapıcı bize bakmadan parayı alıp anahtarı uzattı.
Carlo gözlerini yarı kapatıp uzun süre gülümsedi.
Önümüzde iki saatimiz vardı.
Otelin birinci katındaki koridor duvar kağıdıyla kaplıydı ve
25 numaralı odaya girmek için sabırsızlanıyorduk.
Odanın zemini yumuşak çim, penceresi gökkuşağı,
perdeleri açık yeşil yapraklı, yatağı nilüfer çiçeği gibiydi
ve hala aşktan ölebilirdik.

Kirsten Thorup

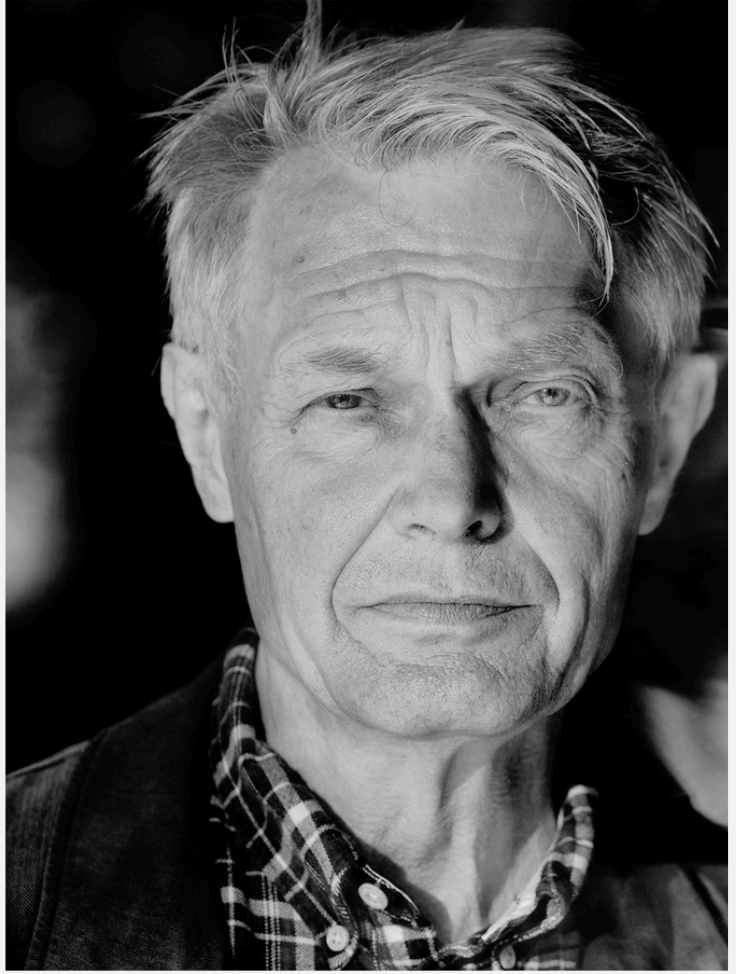
Peter Laugesen; çağdaş Danimarka şiirinin özgün temsilcilerinden biridir. 1942 Kopenhag doğumlu, Danimarkalı. Haiku'dan görsel şiire, gerçeküstüne, aşk şiirinden doğa şiirine, özgür koşuktan ölçülü uyaklı şiire, bütün damarlarında dolaşiyor şiirin. Hepsini süslemelerden uzak, yalın ve doğrudan bir deyişle kendi özgün diline dönüştürüyor. Felsefi şiirlerinde ironini anlayışının ağır bastığı görülüyor. 83 yaşındaki Peter Laugesen, bugüne kadar yazdığı 117 kitapla en üretken Danimarkalı şair konumunda. Türkçe dilinde iki şiir kitabı var.

2025 yılı Prens Henrik Ödülü, Majesteleri Kraliçe II. Margrethe tarafından şair Peter Laugesen'e takdim edildi. 40 bin Euro tutarındaki Prens Henrik Ödülü, Danimarka dilindeki şiire saygı duruşunda bulunmak ve her yıl bir Danimarkalı şaire ve onun tüm sanatsal çalışmalarına dikkat çekmek amacıyla 2022'de ilk kez verildi.

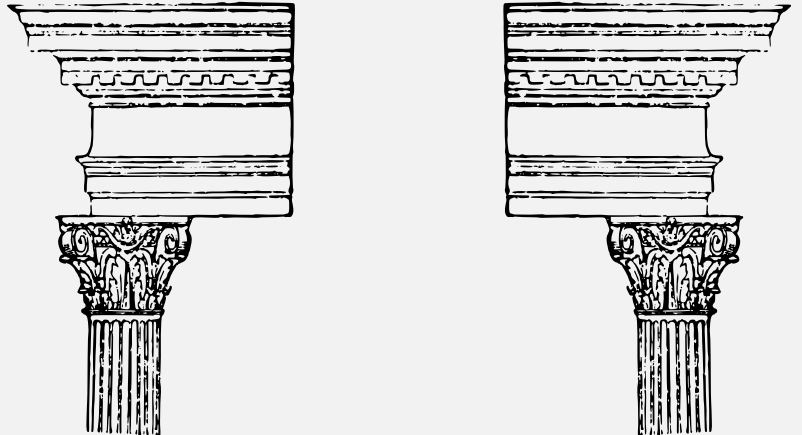
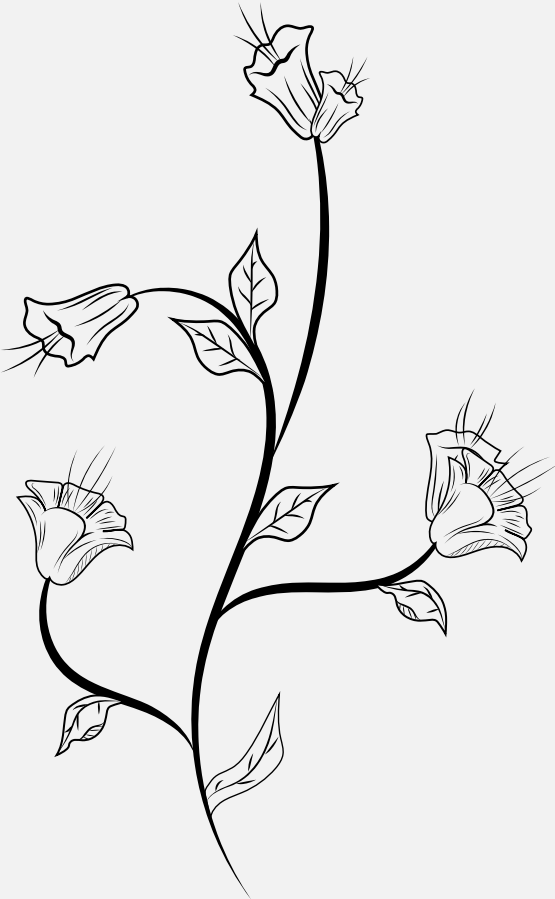
Şiir

Şiir yalnızca bir oyun değildir harflerle,
yalnızca kavramlar ve sözcüklerle
duygular ve düşüncelerle
bir oyun değildir.

Dildeki en hızlı yoldur,
bilgi ile unutma
sorumluluk ile özgürlük arasında.
Tarihin yüreğidir.
Eyleme geçen düşüncedir şiir.

Peter Laugesen

Marianne Larsen kimden yana olduğuna karar vermiştir. En alttakilerin, dışlananların, aslında çok güçlü olan güçsüzlerin sesi ve ozanı olmuştur. Toplumsal çelişkilerin nedenlerini, tarihsel koşulların günlük yaşamı nasıl etkilediğini sürekli anlamaya çalışır.

‘İnsanları kandırmak
Ne kolay şeydir
Ama güç olan
Sürekli kandırmaktır’

Onun şiirleri sınırları zorlar. Baskıcı düzenlerin ideolojik ve dilsel peçelerini düşürür, onları saklandıkları yerden çıkarır. Tümceler kitabında ozan, yalnızlaştırmaya karşı siyasi tavır takınır. Danimarka gibi ülkelerde kendini daha çok hissettiren insanın yalnızlaşması olayını, sistemin bir hastalığı olduğuna inanan bir sanatçı yaklaşımıyla dile getirir.

Marianne Larsen, 1970 – 1975 yılları arasında Kopenhag niversitesi’nde ince ve edebiyat okumuştur. Fabrika, hastane ve okullarda çalışmış, politik sanatçıların toplumsal ve her türlü insani soruna nasıl yaklaşması gerektiğini sanatıyla dile getirmiştir. İnsanın insanla ilişkisi, makinaların insan ve doğa yararına çalışması, çocukların eğitimi konusunda ağdaş görüşlü herkesi duyarlı olmaya, sorumluluk almaya çağırır. Ekonomi, politika, bilim, ekoloji, işçi ve kadın sorunları onun şiirlerinin ana temalarını oluşturur:

Kolay ğrenmenin yeni yolu

İlkokulda konusu pek anlaşılmaz ders saatlerinde
yayalara ayrılmış caddelerde bir şeyler öğrenirdik.
İnsanlar burada ilgi çekici bir dikkatle
yoldaki herkese bakar ve herkes birbirini görürdü.
Keyifle bakarlardı birbirine.
Yayaların bakışlarında şatafat vardı.
Birbirlerinin varlığından doyasıya mutlu olmayı
hayal edenlere benziyorlardı.

İlkokulda konusu pek anlaşılmaz ders saatlerinde
talanmış kır çiçeklerinin saplarını yeni keşfederdik
kendi kokularından ve bizim nabzımızdan daha yavaş büyüyorlardı
Bundan sonrası da zaten bizim işimizdi.

Marianne Larsen

Dans Etmek İstiyorum

Süleyman Berç Hacı

Dans etmek istiyorum tamam benim babam
Yönlendiriyor beni en sevdiğim içecek
Dans etmek istiyorum vücudum terliyor
Vücudumdaki tuz hiç utanmayacağım bir şey

Öleceksem ölürüm bira içer ölürüm
Dans pistinde çirkin değil aksine çılgınım
Tercih ederim baştan savmaları
barlarda hızlıyım

Bekleyemem hiç ölürüm tırnaklarım uzar
Oraya kesin yetişirim bana günün
menusudur
Hızlıyımdır ben koşarım ruhsat nedir bilmem

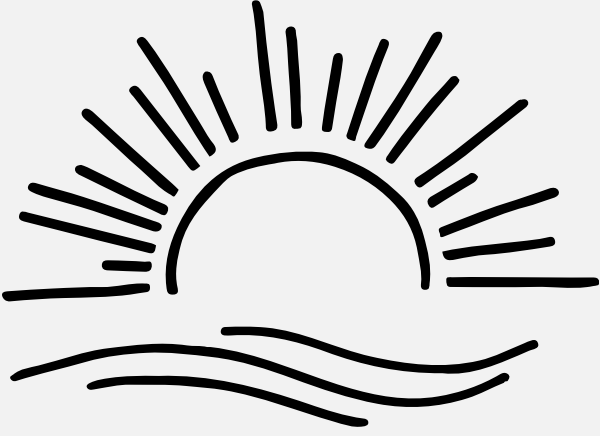

Dans etmek istiyorum tamam benim babam
Yönlendiriyor beni en sevdiğim bira

Ruhumdaki Nem

Gölsüm Kocapınar

Umut;

Kimseyiz girdiğin bir ameliyathanede
Seni uyutandan Őefkat beklemek

Umut;

Uykundan hiç uyanamama ihtimalini bilip
Yine de kendini uykuya teslim etmek

Umut;

Kedere kapılmıőken
Kadere tamah edip, sessizce beklemek

Umut;

Yaşadığın zamanın geri gelmeyeceğini bilip
Yine de o şeye üzülebilmek

İşte umut;

İnsanı kör de eden, nankör de eden

Biraz ondan, biraz bundan

Harman olmuş duyguların

Can suyu

Ve umut;

Yegâne direnci insanın...

Çevre Psikolojisi

Gözen Durmuş

İçinde yaşadığımız yerler ruh halimizi derinden etkiliyor. Evimiz ve iş yerimiz üzerimizde silinmez izler bırakıyor. Renkler ve iç mekân tasarımı, psikolojimiz üzerinde kimi zaman belirleyici bir rol oynuyor. Çevre ve doğanın insan hayatı üzerindeki etkisi ise yadsınamaz. Bu bağlamda çevre psikolojisi, günümüzde çokça tartışılan bir konu olmaya adaydır.

Modern insanın sadece temel ihtiyaçlarına odaklanması yetmez; çevre psikolojisini iyi bilmek bu gerçeği bir kez daha kanıtlar. Çevreyi göz önüne aldığımızda biz kimiz? "Yeterince" nedir? İhtiyaç duymadığımız şeyleri fazlasıyla almaya başladığımızda her şey değişir ve bağımsızlığımız azalır. Çevre psikolojisi tam da bu noktada devreye girerek mekânla bir bağ kurar. 21. yüzyılda adım adım çoğalan bu tahribata zemin hazırlayan modern insan, doğanın bütüncül dengesini bozmayı da başarmıştır.

Ekolojik denge tam da burada önem kazanır. Dengenin yitirilmesi sadece biyolojik bir yıkım değildir; aynı zamanda doğa-insan arasındaki simbiyotik bağı da tehlikeye sokar. İşte burada "yas" başlar. Yas başladığında hayatımız ikiye ayrılır, çünkü artık eski biz olamayız. Giderek zorlaşan bir hayata maruz kalırız. Yaslar üzerimize yük bindirir, bizi demotive eder ve psikolojik sağlamlığımızı sarsar. Çocukluğumuzdan itibaren aşına olduğumuz çevre, tat ve dokular zamanla yok olurken, bizlere kalan bu yas süreciyle baş etmek zorlaşır. Kayıplar, geri dönülmez bir biçimde hayatımızda yer alır. Çocukluk bahçelerimiz, gezdiğimiz parklar, yüzdüğümüz sular artık bizimle değildir. Giderek yabancılaşırken, aslında bir yok oluşun şahidi oluruz.

İnsanlık için hep "umut var" deriz, umudu yitirmeyiz. Çünkü insanlık tarihi boyunca zorlukları aşacak bir yol hep bulunmuştur. Doğa bir iyileşme halindedir. Çoğu zaman buna inanmakla "artık yapılabilecek bir şey yok" demek arasında kalırız. Burada gerçekçi düşünmek en iyisidir. Sorunları küçümseyerek onları ortadan kaldıramayız. Zihnimiz "ya hep ya hiç" mantığıyla sınırlı olduğundan hep bir uçta durur. Bazen de kaçınma davranışları sergileriz. Bu kaçınmalar; artık duymak istememek, haberleri izlememek ve sosyal medyadan takip etmemek gibi davranışlarla sonuçlanır.

Maalesef ekoloji ve canlılar dünyası değişiyor, birçok nesil tükeniyor. İnsanlarda kolektif bir yas başlıyor. Ancak bu yas, diğerlerinden farklı olarak bir sorumluluk duygusuyla özelleşiyor. Bazen ise bu sorumluluk duygusu bastırılıyor. Doğa bizim için sadece bir tüketim nesnesiyse ilişkimiz nasıl sağlıklı olabilir? Bu durum, basit bir alışverişten fazlasıdır. Her yapı bir diğeriyse sınırlanmış gibi görünse de aslında her biri başka bir yapıyla ilişki içindedir. Çevrenin ilişkisi hiçbir zaman sadece insanla sınırlı kalmaz. İnsanın öğrenme süreci otomatik olarak algısına işler. Bağ, bir diğerinin yüküyle kurulur; yani diğerinin gereklilikleri ve isteklilikleriyle devamlılık sağlar. Bağlantımızın yapısı, kurduğumuz diğer bağlarla şekillenir. Hayvanların çevreyle kurduğu bağ, insanlarla kurulan bağı da etkiler. Bu durum tıpkı beynin işleyişi gibidir: Herhangi bir nöron bir diğeriyse bağ kurduğunda, daha önce eşleştiği bir nörondan aldığı bilgiyi işler. İnsan, doğa ve hayvan ilişkisi de böyledir.

Modernizm; daha bağımsız kalabilmek, "ötekinin" haricinde tutulmak anlamına geliyorsa, bu büyük bir yanılgıdır. Soluduğumuz nefes haricinde geri kalan her şeyi başka canlıların katkılarıyla elde ederiz. Marx'ın dediği gibi; nihai tüketici, üreticiyi bilmez. Bu da insanın öyle ya da böyle bir kayıp yaşayacağı anlamına gelir. İnsan kendi içinde nasıl bir diyalektik halindedir bilinmez. Günümüzde "birden fazla şapkaya ihtiyaç duymak" genel kabul gören bir durumdur. Nihayetinde kendi iç dünyamızda olup bitenlerle baş başa kalırız. İlişkisellik ve deneyimler bizi var eder; deneyimler ve ilişkiler bizi iletişim yoluyla yapılandırır. Doğayla olan ilişkimiz de yaşadığımız bu benzersiz deneyimle özeldir.

Bu yüzden de benzersiz bir yas yaşarız. Derin yas dönemi; toprağın, suyun ve sevdiğimiz mekânların artık eskisi gibi olmamasıyla ortaya çıkar. Doğa sadece "kullanılır" bir nesne olmaktan çıktığında, modern hayatın üzerine inşa edildiği o zemin de yıkılır.

Ekolojik felaketlerle birlikte doğanın başına gelen kaotik olaylardan kendimizi sorumlu tutarız. Sorumlu hisseden taraf suçluluk yaşar ve bu simbiyotik ilişki bozulur. Politikalar zaten belirsizdir; kişiler bu belirsizlik içinde sorumluluk almaktan yana olmazlar. Belirsiz politikalar ise çevresel yıkımla daha da güçlenir. Yangın, sel ve deprem gibi olaylar yaşamsal zorluklardır. Adil bir politika, bu yaşamsal tehditleri azaltmaya odaklanır; ancak günümüzde bu durum her zaman mümkün olmuyor. Farkındalık programları bu noktada önemli olsa da örgütlenmek bazen zorlaşabiliyor. Bu durumu anlamak ve yönetmek için mevcut politikalardan haberdar olmamız gerekir.

İç Çevre

İnsanın iç dünyası ile dış dünyası birbirine benzerlik gösterir. Dışarıda adalet yoksa, bu durum içsel anlamda da normların yıkılışına işaret eder. Tutsaklık sadece sokaklarda değil, zihinlerde de başlar; bu, insanın özgür varoluşundan bir kopuştur. İçsel iklimimiz tıpkı doğa gibi bazen fırtınalı, bazen güneşli olabilir. İç çevre; duygularımızı ve düşüncelerimizi kapsar. Bir fanusun içinde yaşamıyoruz, çevremizden her an etkileniyoruz. Bu etkileşim; fizyolojik, dini, ekonomik, sosyal, kültürel ve politik gibi çok geniş bir alana yayılır. Evrimsel olarak çevreyle iletişimimiz, çoğunlukla "ne gördüysek onu uygulama" eğilimi taşır. Gördüğümüzü uyguladığımız bu duruma sosyal öğrenme deriz. Çevreyle olan ilişkimizde bazen tekrarlardan esinleniriz, bazen de bu öğrenmeler patolojik tavırları beraberinde getirir. Günümüzün önemli psikologlarından Mary Ballou, kadınların doğayla ilgili uyumsuz davranışlarını ve yaşadıkları sıkıntıları inceler; kadınların kendi benliklerinin farkına vardığı çalışmalar yapar. Ballou, hem tek tek bireylerle ilgilenir hem de toplumu ele alarak yeniden yapılandırılmış bir çevre anlayışını savunur. Kim bilir, belki de bu bakış açısı doğaya neden "Doğa Ana" dediğimizin gücünü yeniden fark etmemizi sağlar.

Böyle Mi Bitecektim?

Ozan Ebedî

Böyle mi olacaktım? Böyle mi bitecektim?
Her gün bir uzvum eksik uyanıyorum güne
Korkmayacak, dört yanımı tekîn bilecektim
Aslanca kükreyecektim itler sürüsüne...

Tepkisiz, râhat tavrım yüzünden hep bu benim
Tam takırım, bozulsun istemedim düzenim
Çöküyor, kötüye gidiyormuş gezegenim
Ben mi kurtaracağım dünyamızı? Bana ne?

Ahlâk mı, para mı önemli, kim neye sâhip?
Para; bana hepsinden daha geliyor câzip
Umurumda değil; başkası sefil, aç, garîp
Tok kalkarım sabâha kavuşmuşsam bir üne

Fazîlet, erdem, karâkter, bunlar boş mavâllar
Fakir; bilginin yükünü taşıyan hamâllar!
Zengin; benim gibi para, imtiyâz kovalar
Çıkarım için bağlanırım körü körüne

Îcâp ediyorsa kurâllarını yıkacak!
Yukarılara, hep yukarılara çıkacak!
Aşağıda kalanlara tepeden bakacak!
Meğerki bir karınca kadar küçük görüne

Hepsini yaptım bunların, insân mıyım pekî?
Zannediyormuşum kendimi akıllı, zekî
Bir aptal varlıkmışım cemiyet içindeki
Heyhât! Bîgâne kalmak örfüne, kültürüne...

Katıldım it sürüsüne, dost diye yaslandım
Kükremeyi unuttum, oysaki bir aslandım
İlk zihnimden ısırıldım, ondanmış aldandım
EBEDÎ der: Dönebilir miyim tekrar düne?

İşe Geç Kalmak

Abdullah Emre Aladağ

Sabah alarmının coşkulu sesi, tüm evi bir sahne gibi inim inim inletiyordu. Mahmur bir kıpırdanmayla, Danzig'den Am I Demon çalan telefonuna uzandı. Saat, sekize on kalayı gösteriyordu. Aceleyle yatağından kalktı ve dolaptan ne bulursa üzerine geçirdi. Apar topar evden çıktı.

Eğer koşarsa servisin onu aldığı yere beş dakikada varacağını biliyordu ancak gece geç saatte yattığından ve dünün yorgunluğunu atamadığından ne kadar koşarsa koşsun anında yoruluyordu. Bacakları, yeni doğmuş bir ceylan misali titriyor, nefesi hızlı bir kılıç darbesi yemişçesine kesiliyordu. Tahmin ettiğinden de geç vardı istikametine. Yapacak bir şey yoktu, metroyla gidecekti işe.

Olabildiğince hızlı, kâh hırlayarak kâh tıksırarak Kocatepe istasyonuna giden dik yolu tırmandı. Hemen turnikeleri aşip metroyu beklemeye başladı. O anda sağ yanında bir iskelet belirdi. Üzerinde, bembeyaz bir tişört vardı. Üzerinde Calibri fontuyla “Okul Hayatı” yazıyordu. Kemikleri sararmış, göz yuvalarında garipçe ve dehşetli şekilde bakan iki ölgün göz vardı. Ona doğru yaklaşırken, vücudundan çıkan sayısız tıkırtı ürkütücü bir melodinin ritmini tutuyor, attığı her adımda incecik bacakları komikçe eğilip bükülüyordu. Sol elinde ise dumanı tüten bir bardak çay vardı. İnce belli bir kadının zarafetini taşıyan bardağın altında, herkesin bildiği kırmızılı-beyazlı kıraathane tabaklarından vardı.

“Heh, aradan bayağı bir süre geçti. N’oldu lan, oldun mu yazar?”

Bu konuşana garabete doğru baktı. Hiçbir şey demedi.

“Oldun, oldun da, ne geçti la eline? Bak, şimdi depo köşelerinde sürünüyorsun. Beni dinleyeydin, böyle olmayacaktı.”

Sinirle burnunu tuttu ve ciğerlerinden isyan marşı haykıran derin bir nefes çekti.

“Evet, oldum. Ne varmış depo köşelerinde sürünüyorsam?”

İskelet, karga cıyıklaması gibi çirkin bir kahkaha patlattı. Elini karnına götürdü. Şöyle bir yokladı.

“Lan, benim karnım yok ki! Ha ha ha! Her neyse, bana bak... Yine gir bi’ okula, eline sağlam ekmek al yeğenim.

Böyle olmaz, senin gibi akıllı adama yakışmaz bak.”

Sinir kat sayısı, bu kokuşmuş ölü konuştukça artıyor, öfkesinden üzerindeki eskimiş tişörtü yırtası geliyordu.

“Bana bak, sen çok oluyorsun artık! Sana mı soracağım ne yapacağımı hıyar herif?”

Doğrudan çenebaz ölünün elindeki çaya uzandı ve suratına çaldı. İskelet garip çığlıklar atarak koştu. Ansızın durdu.

“Ben yanamam ki oğlum, ben ölüyüm! Ha ha ha!”

Geçmişin hayaleti arkada kulak kanatan kahkahalar atarken hızlıca yanında uzaklaştı. Elektronik panoya ilişti gözleri. Mavi zemin üzerine beyaz fontla “Zam – Hiçbir Zaman” yazıyordu. Olan bitene anlam veremedi ve birkaç saniye içinde metronun gri-turuncu başı, sinsice kıvrılan bir yılan edasıyla kendini gösterdi. Durağa geldiğinde kendisinden beklendiğinden daha yüksek sesle tısladı. Tıslama seslerine şenlikli çingirak sesleri de eşlik etti.

Kendisini bitmek bilmez işkencesine götüren taşıta adımını attığında gördüğü manzarayla afalladı. İçeride bir sürü forsa oturaklara oturmuş yılgınca kürek çekiyorlardı. Hepsinin el ve ayak bileklerinde metali paslanmış prangalar vardı. Sırtlarıysa “Ev Kredisi”, “İphone Ödemesi”, “Düğün Harcamaları” yazan ağır kayalar asılmıştı. Onlara şaşkınca bakarken, anonsun sesi duyuldu. Her zamanki kadının sesi pek bir öfkeli geliyor, doğrudan kendisine bağırıyordu:

“Sen, yeni gelen! Ne diye dikiliyorsun sersem? Çabuk oturaklara geç ve kürek çekmeye başla. Bak, tam karşında duran “KYK Kredisı” yazan kayayı da sırtına al bakayım. Çabuk! Öbür durağa yetişmemiz lazım.” Hiçbir şey yapmadan öylece durdu. Anons tekrar bağırdı:

“Bak, dinliyor mu? Şimdi geliyorum oraya.”

Hemen sağındaki vatman kapısı açıldı ve içinden deri kıyafetler içinde, elinde gece kadar kara kırbaçla bir kadın çıktı. İri göğüsleri giydiği dar babydoll'dan fışkıracak gibi duruyor, vücudunun tüm kıvrımlarını fütursuzca gözler önüne seriyordu. İnce bacaklarına giydiği uzun ve bacaklarını sıkı düğümlemiş halatlar gibi saran siyah deri çizmeler bu kadındaki zalim heybeti tamamlıyordu. Giyimindeki şuhluğa tezatla oldukça kabaydı davranışları. Hiç beklemeden elindekiyle ona ardı ardına vurdu. Kollarında ve sırtında açılan yaraların acısı, tüm vücuduna bir salgın gibi yayılıyor, sinir uçları ateş almış gibi yanıyordu. Hemen kadının dediği gibi kayayı sırtına aldı. Oldukça ağırdı ve bir adım attığı gibi yere kapaklandı. Kadın tekrar bağırdı:

“Kalk ulan böcek, kalk!”

Yine birkaç kez daha vurdu ve acıdan can havliyle kayayı kaldırıp hızlıca oturaklara geçti. Kadın, avına yaklaşan bir pars gibi yaklaştı ve bileklerine prangaları geçirdi.

“Haydi, çekmeye devam edin!”

Hepsi bir ağızdan, “Hoh!” diye haykırarak asıldı küreklere. Bir yandan forsaların bağıışı, bir yandan kadının “Asıl!” ihtarını birbirine karışıyor, insanın ruhunda saklı umutları üçer beşer parçalıyordu.

“Asılın!”

“Hoh!”

“Asılın!”

“Hoh!”

Bu acınası temaşa devam ederken, yanı başında oturan, bir deri bir kemik kalmış genç adama baktı yan gözle. O, diğerleri gibi bağırıyor, sessizce bir şeyler fısıldıyordu. Saçı sakalı birbirine karışmış, üzerindeki gömleği çoktan kirli bir paçavraya dönmüştü. Gözleri faltaşı gibi açılmıştı, iç parçalayan görüntüsüyle ölmeye yüz tutmuş bir baykuşu anımsatıyordu. Biraz kulak kabartınca biteviye şu cümleyi söylediğini işitti:

“Bu ay da kirayı geciktirdim!”

Ardından forsaların haykırışlarından çok kürek çeken zavallıların fısıltıları kulağına isabet etmeye başlamıştı. Duymak istemediği halde bu işkenceye maruz kalıyor, başını sürekli sağa sola sallasa da bu çaresiz sayıklamaları duymaktan kaçamıyordu.

“Keşke sade bir nikâh yapsaydık...”

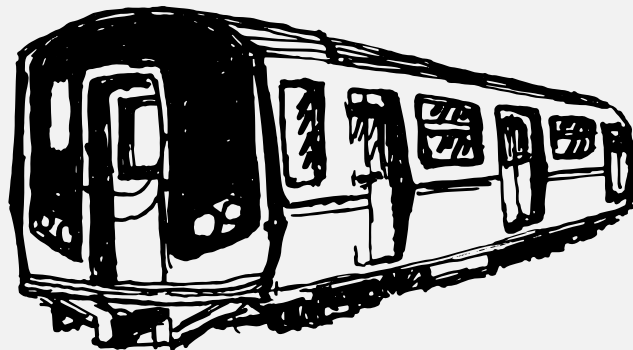
“Evi aldık ama, ya krediyi ödemesi?”

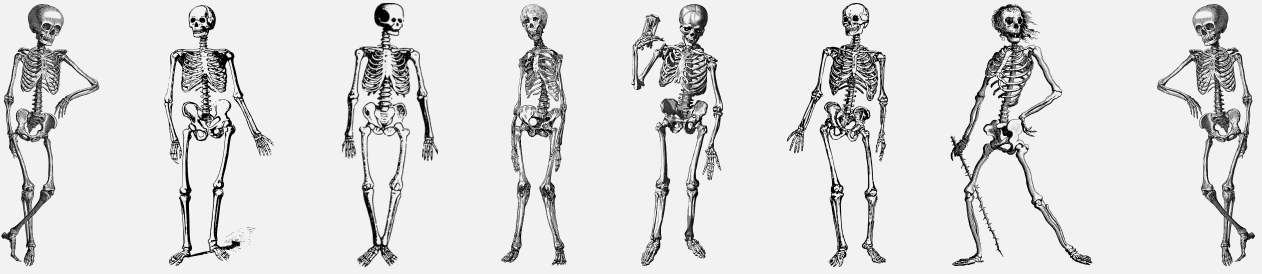
“İphone aldık da n'oldu? İyi halt ettim...”

Kendisinin ve forsaların kürek çekiş ritmi git gide hızlanıyor, kolunda ve vücudunda az biraz kalan güç hızlıca kendini tüketiyordu. Ansızın yorgunluktan gözleri karardı ve yere yığıldı.

Gözlerini açtığındaysa, toplu taşıtın içinin bomboş olduğunu ve sıradaki durağa vardığını anladı. Kürekler, oturaklar ve forsalar sanki bir hayalmiş gibi silinip gitmişti. Vücudunda ise ne bir kırbaç yarası ne de acı kalmıştı. Anons her zamanki mekanik sesiyle ve biraz da garip bir neşeyle bağırdı:

“Bir sonraki durak: Fitneciler. Next Station: Fitneciler. Kendini kolla canım, çünkü bunlar senin bir sonraki durağa ermene engel olacaklar. Bol şanslar!”

Anons biter bitmez, kapılar o bilindik ötüş sesiyle açıldı ve içeriye bir eli arkasında bir düzine insan girdi. Bunlar mesai arkadaşlarıydı. Hepsi de son derece güleç bir ifadeyle onu süzüyor, kararlı ancak yavaş adımlarla ona doğru geliyorlardı.

“Canım, seni ne kadar çok sevdiğimi biliyorsun. Maaş zammını sonuna kadar hak ediyorsun şekerim!”

“Hafta sonu işe gelme konusunda dediklerinde haklısın vallahi.”

“Senden çalışkanını mı bulacak bu adi herifler, söylesene?”

Metro hızla bir sonraki durağa ilerlerken bir anda ışıklar söndü ve geri geldi. Şimdiyse hepsinin yüzü korkunç bir gülümsemeyle parlıyor, gözlerinin olması gereken yerde, hiçlikten de karanlık bir boşluk kıpırtısız duruyordu. Bedenleri insanı iğrendiren bir imgeyle çarpılmış, kolları bacakları bir örümceğinki gibi çift eklemli hale gelip uzamıştı. Ellerini arkalarından çekmişler ve yukarı doğrultmuşlardı. Hepsi yukarı kaldırdıkları ellerinde, metronun ölgün ışığında ürkünç bir görkemle parlayan birer hançer tutuyordu. Kulakları tırmalayan ve insanın her hücresini ürperten boğuk kakhahalar atarak ona ilerlediler. Oradaki herkes aynı anda atıldı üzerine ve hançerleri hunharca ona sapladı. Kan, bedeninden firar eden bir kaçak gibi zemine akıyor, buna rağmen gücünü korumaya çalışıyordu. Ansızın birinin elinden güç bela hançeri kaptı, gelişine sağa sola salladı. Sayısız cıyıklama, toplu taşıtın rayları arşınlayan mekanik sesine karışıyor, hançeri her salladığında duvarlar, öldürmeye yeminli canavarların kanıyla boyanıyordu. Dakikalarca salladı elindeki ölümcül nesneyi, ta ki, saldırgan canilerin hepsi yere düşüp hareketsiz kalana kadar...

Bu vahşet sona erdiğinde tişörtü pantolonu, kolları ve yüzü kıpkırmızıydı. Gür bir şekilde haykırdı yerde cansız yatanlara.

“Gelin lan, hepiniz gelin! Gelin de öldürmek neymiş görün.”

Akabinde, kulakları sağır eden bir sesle beraber, güçlü bir ışık her yeri kapladı. Bir de baktı ki, etrafta kimse yoktu. Metronun iç yüzü, pencereler tertemizdi. Kendine bir göz attı ve kendi üstünde de az evvel yaşanan kan banyosunun izleri silinmişti.

Metro hızlıca bir sonraki istasyona yaklaştı.

“Bir sonraki durak: Müdüriyet. Next Station: Müdüriyet. Helal olsun sana be, bu haince saldırıdan kendini kurtardın. Bakalım sıradakilerle baş edebilecek misin? Ha ha ha!”

Metro, durakta bir dakikaya yakın bekledi, tam kalkacakken kapılara birkaç adam üşüştü. Bunlar önceki işlerinde ve şimdiki işinde başını yiyen müdürleriydi. Hepsi de ellerini arkada kavuşturmuş, bir horoz gibi kasılarak yürüyordu. Hepsi başında kıvılcık vardı. Ağızları biraz ileri doğru büzülmüş, saldırmaya hazır bir kuşun gagasını anımsatıyordu. Gözleri başlarının iki yanına yerleşmiş ve ona bakmak için kafalarını yan çevirmişlerdi. Metro hızla sıradaki durağa doğru hareket ederken müdürler de ona bakmayı kesip arkada kovuşturdukları ellerini yukarı doğru kaldırıp bıçare gelecek olanı bekleyen başına üşüştüler. Hepsi bir ağızdan haylıyor, bağırışları bir horozun ötüşünü anımsatıyordu. Bir yandan ona bağırıp, bir yandan da kafasını gagalıyorlardı.

“Ömer Bey, benden ders aralarına bir boşluk koymamı istiyorsunuz ancak bire bir ders bekleyen bir sürü öğrenci varken bu doğru olmaz. Hem öğle molası neyinize yetmiyor? Bu sizin işiniz, yapamayacaksanız, biz sizin yerinize yeni bir matematik hocası bakmaya başlayalım.”

“Ulan, bir işi de doğru yapamıyorsun! Sende bir cenabetlik var, insan yeni paylaşım yerine eski paylaşımı nasıl yapar ya? Mal mısın oğlum sen?”

“Emre, oğlum! Bak saat kaç oldu, millet yüz elli, yüz altmış ürün topladı. Sen hala yüz tanedesin. Bu gidişle performans için bir tutanak tutacağız sana.”

Gagalarıyla tokmak gibi birer ikişer darbeler indiriyorlar, bir yandan ona patronluğun klasik rutinlerinden birini gerçekleştiriyor, azarlıyorlardı. Dişlerini hınçla sıktı ve baş ağrısında erimiş acıyla yere doğru çömeldi. Saniye geçmeden hepsine birer yumruk salladı ve avazı çıktığı kadar bağırdı:

“Yeter be, yeter! Siz hiç mi insanlıktan anlamazsınız eşek herifler?”

Onun bu öfkesini gören hilkat garibeleri, korkunun eşlikçisi olan can korkusuyla sağa sola kaçıştı ve en sonunda içlerinden biri, acil durum kolunu gagasıyla çekerek kapıları açtı. Hepsi açılan kapılardan bir daha gelmemek üzere orayı terk etti.

Acil durum kolu çekilmişti ancak vasıta hala seyir halindeydi. Hızla giderken içeri delicesine esen rüzgâr doluyor, Ömer’i de içinde ilerlediği aralıklarla aydınlatılmış bilinmez karanlığa çekiyordu. Tutamaçlara tüm gücüyle asıldı ve çekim kuvvetine karşı koydu. Son durağa yaklaştıklarını belirten anons içeride çekirge sürüsü gibi yayılıp kulağına ulaştı.

“Bir sonraki durak: İK. Next station: İK. İşsizlik tarafına gidecek yolcularımızın bu durakta aktarma yapmaları gerekmektedir. Burası, Kölelik Metrosu’nun son durağı, lütfen binenlere öncelik tanı ve yerinden sakın kıpırdama!” Cümle biter bitmez, boğuk ve ürkütücü bir kahkaha istasyonda yankılandı. İçeriye ansızın hepsi üzerinde güzel takım elbiseler giyinmiş bir dolu insan doluştu. Siyah, kemik çerçeveli gözlükleri ve taşıdıkları kahverengi evrak çantalarıyla her biri birer iş insanına benziyordu. Her biri sıkıca dikilmiş gözleriyle Ömer’e döndü. Kulakları garip bir şekilde çürümüş etten bir yapıyla örtülmüştü. Dudaklarının çevresinde sayısız kurtçuk ve böcek avarece geziniyordu.

Hortlaklar aynı anda ellerini evrak çantasına attı içinden, sayfaları sararıp solmuş dosyalar çıkardı. Her biri bir şey söylüyor ve bu lanetli rabarba kafasına ağırlı bir dolu uğultu saplıyordu.

“Ömer Bey, erken çıkışlarınızı gün olarak alıp yıllık izninizden düşeceğiz, haberiniz olsun!”

“Emre Bey, iş akdinde yıllık izninizi gerektiğinde müdürünüzün müdahil olacağı sözleşmede yazılıydı. Biliyorum, bu yasal hakkınız ancak işler yoğunken müdürünüzün izni vermemesi doğal değil mi?”

“İş performansınızdaki düşüşle alakalı birazdan departmanımızın üstleriyle konuşacaksınız. Biz, çok işi az maaşla yapacak enayiler arıyoruz, böyle bir düşüş kabul edilemez.”

“Tutanak için yapmış olduğunuz savunmayı, ne yazık ki uygun bulmadık. İşten çıkış işlemlerinizi başlatalım.”

Bitmek bilmeyen sinir harbinin ardı arkası kesilmiyordu, en sonunda içinde azgın volkanlar gibi kaynayan öfkeye kendini bıraktı ve cinnetin delişmen kollarına kendini bıraktı. Bu yaşayan ölülerin ortasına atılıp her birine saldırdı. Parçalanan etlerinin çıkardığı iğrenç ses, ölgün iniltilerle grotesk bir armoni oluşturuyordu. O ne kadar saldırırsa daha da çoğalıyorlardı. Lime lime olmuş birinin yerine anında ikisi birden bitiveriyordu. Sonunda hepsi onu çevreledi ve taze etin parçaları kopararak bir ziyafet çektiler.”

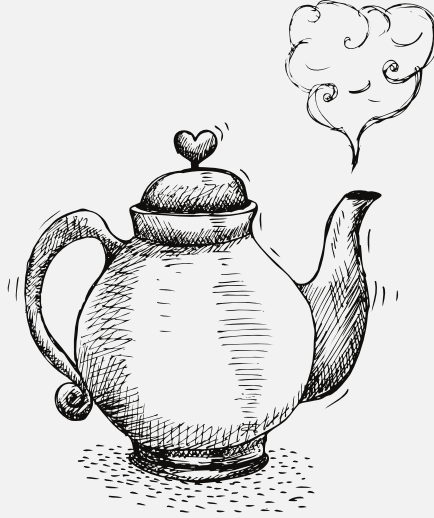
Sonunda çılgınlık atarak oturduğu yerde doğruldu. Gideceği durağı çoktan geçmişti, belki birkaç kez ilk ve son duraklar arasında mekik dokumuştı. Oturdu ve metronun gerisin geri gideceği durağa ilerlemesini bekledi.

Askıda Kalanlar

Neslihan Özalp

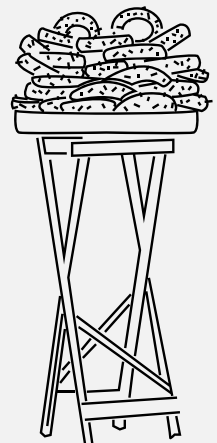
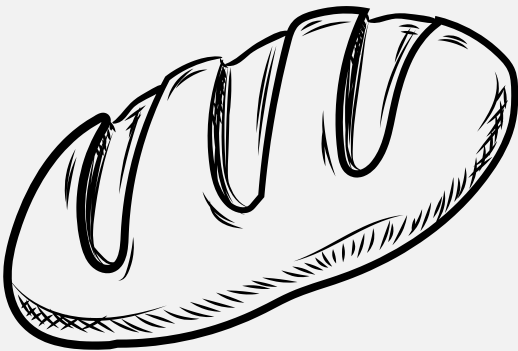
Denizde balık tükenince
Çöp karıştırır olmuş
Özgür martılar.
Tertemizdir onlar,
Kir tutmaz martılar.
Ama mecbur kalmış,
Düzene uymuşlar.
Yoksa nerede görülmüş
Bizim özgür martının
Çöp karıştırdığı?

Kalbime dokunuyor,
Gecenin ayazında
Bir çocuk...
Uykuya kalmış;
Isınmak için kıvrıldığı
Otel havalandırmasının önünde
Yanında bir köpek—
Bellemiş onu,
Sokulmuş yanına,
Himayesine almış;
Duygudaş olmuşlar.

Kalbime dokunuyor,
Bu şehrin yalnız
Ve bir o kadar korumasız
Karanlıkta yürüyen kadınları;
Korkuyla, tek başına...
Yokuş başından aşağı
Tıkır tıkır topuklularıyla
Para derdinde,
İşini öldürölme pahasına
Sürdürmeye çalışan
O kadın...
Buğulu gözleri
Çok şey anlatır.

Kalbime dokunuyor,
Sabahın beşinde
Yollara dökülen insanlar;
Güzel İstanbul'un,
Güzel ülkemin
Bitmeyen çilesi...
Sıcak ekmek ve simit kokusu,
Yanında taze çay;
Alan var,
Alamayan var...
Askıda ekmek, askıda simit.

Kalbime dokunuyor,
Metroda mendil satan
Yaşlı dede;
Yerlere oturup
Ördüğü patikleri gösteren
Çakır gözlü nine...
Motiflerine yöresini işlemiş,
Belli ki özlemiş köyünü;
İncecik, özenerek,
Allı güllü nakşetmiş.

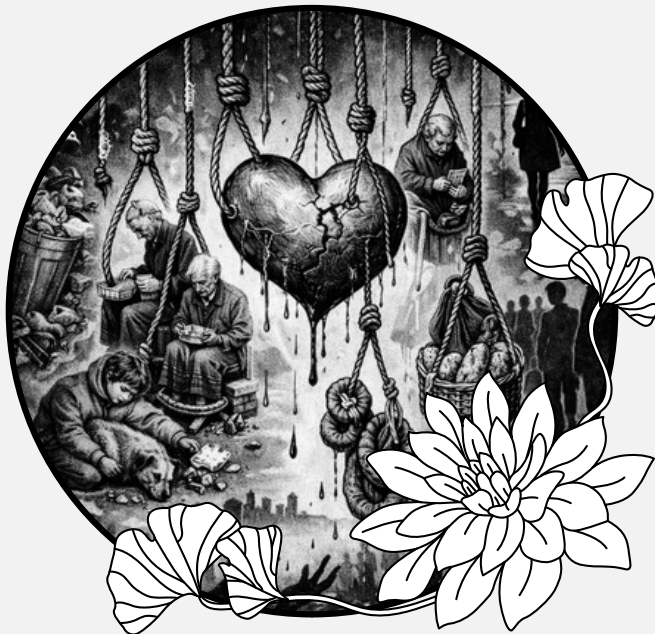
Kalbime dokunuyor...
Düşünüyorum:
Pisliğe, çamura bulanmış
“Bana dokunmayan” yılanlılara
Kalmış ortalık;
Başımıza çöreklenen
Takıntılı, kindar biri
Ve onun yordakçıları...
El verdikçe kol kaptıran
İnsanlarla dolmuş etraf.

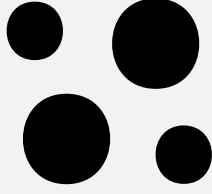
Kalbim acıyor.
Adaleti savunan,
Aymazlığa başkaldıran,
Tertemiz, namuslu insanlar
Yok yere boylamış kodesi...
Ne garip şeydir,
Neler görüyoruz...

Kalbim acıyor.
Ne zaman ki
Biz olmayı öğreniriz;
Aynı acılarda
Birleştiğimizi fark ederiz...
Martısıyla, çocuğuyla,
Köpeğiyle, kedisiyle;
Kadını, ninesi, dedesiyle
Bir bütün olduğumuzu...

Şimdi havalar soğuk,
Mevsim kışa dönüyor.
Bir kar yağsa hepimizin üzerine;
Döksek eteğimizdeki taşları
Dürüstçe...
Sonra erise karlar,
Üzerimizdeki kiri akıtsa;
Temizlensek, arınsak,
Öze dokunsak birlikte...
Bir kalkan olup
Yaralarımızı sarsak...

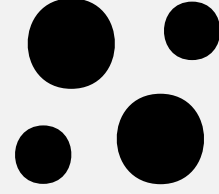
Ve bir sabah,
Hep birlikte,
Sıcak simit ve çay eşliğinde
“Her şey geçti.” desek.

Tatar ölü

Senem Tolga

Dino Buzzati'nin Tatar ölü romanı, hayatı boyunca anlam arayışıyla nefes almış her insanın içine dokunan bir sessizlik taşır. Benim için bu kitap, yalnızca bir roman değil; bir ruhun yavaşça çözülüşünü izlemek gibiydi. O kadar sade, o kadar sessiz bir metin ki, okurken kendimi Drogo'nun sessizliğine karışmış hissettim. Her sayfa, insanın içindeki o görünmez bekleyişin yankısıydı.

Genç Teğmen Giovanni Drogo'nun Bastiani Kalesi'ne tayini, görünürde bir yükseliştir ama aslında bir teslimiyettir. O kale, dışarıdan bakıldığında bir görev yeri, içeriden bakıldığında insanın kendi zihninin taş duvarları gibidir.

Drogo, oraya bir idealin peşinde gider; büyük bir savaş, bir kahramanlık, bir anlam bekler. Ama Buzzati, anlamı ertelleyerek anlatır.

Ne Tatarlar gelir, ne de hayat gerçekten başlar. Zaman, orada bir düşmana değil, insana karşı işler.

Drogo'nun "Belki yarın bir şey olur" diye kendi kendine söylediğı cümle, romanın bütün varoluşsal tembelliğini ve umudun tuzağını özetler.

Okudukça anladım ki Tatar ölü bir "olay" romanı değil, bir "varoluş" romanıdır. Her sabah aynı nöbet, aynı manzara, aynı sessizlik... ama o tekrarların içinde insanın çözülüşü gizlidir.

Drogo'nun umutla beklediğı savaş, aslında onun içindeki boşluğu örten bir bahanedir. Kale, bir anlam arayışının mezarlığına dönüşür. Yıllar geçer; Drogo'nun gençliği, hayalleri, aşk ihtimali bile Bastiani'nin duvarlarında solup gider.

Bir sahnede, pencereden dışarı bakarken "öl her zamanki gibiydi, hareketsiz, sessiz ve boş" der Buzzati. Bu tek cümle, hem romanın hem de insanın iç dünyasının tablosudur. Bastiani Kalesi bana kendi rutinlerimi düşündürdü. Alışkanlıkların güvenine sığınıp özgürlüğü unutmayı, hep "bir gün" diyerek bugünü ertelemeyi...

Buzzati, insana bunu tokat gibi hatırlatıyor: Zaman geçiyor. Ama insan o geçişi duymayacak kadar sessizleştğinde, artık bekleyen bile kendisi değildir. Drogo bir noktadan sonra gitme fırsatını da reddeder. Askerî izin çıkar ama dönmez. Çünkü kale artık onun kimliğidir. "İnsan bir yere alıştı mı, zincirlerini bile özler olur." der gibi bir ruh vardır her satırda.

Romanın dili yalın ama çok derin. Buzzati kelimeleri birer taş gibi dizer; az konuşur ama her cümlesi yankı bırakır. Beni en çok etkileyen şey, hiçbir şeyin "dramatik" olmaması. Çünkü hayat da çoğu zaman öyle: Büyük patlamalarla değil, küçük sessizliklerle değişiyor. Drogo'nun ölümü bile bir sönüş gibi, fark edilmeden, sessizce, neredeyse zarif bir şekilde. Romanın sonunda, yıllar sonra kaleden uzak, yalnız bir handa ölüm döşeginde olan Drogo, artık bekleyecek hiçbir şey kalmadığında içten bir huzurla şunu hisseder:

“Artık savaş zamanı geldi, ama onun için çok geç.”

Varoluşçuluk bu romanda felsefe değil, dokudur. Camus’nün Yabancı’daki kayıtsızlık, Kafka’nın Şatosundaki erişilemeyen amaç burada insanın tenine temas eder. Drogo, ne tamamen kahramandır ne de kurban; o sadece insanın kendisidir, umutla bekleyen, anlam bulamayınca yine de beklemeye devam eden bir bilinç. Buzzati’nin dünyasında insanın tek düşmanı kendisidir: Zamanı harcayan kendi sabrı, anlamı unutturan kendi umudu.

Romanın sonuna geldiğimde Buzzati bana şunu fısıldadı:

Bazen hiçbir şey olmaması, zaten her şeyin çoktan olmuş olduğudur.

Ve beklemek, yaşamın en yavaş biçimidir.

Tatar Çölü benim için bir içsel deneyim oldu. Her satırında zamanın ne kadar sessiz bir şekilde geçtiğini, anlam arayışının bazen bir tutsaklığa dönüştüğünü hissettim. Buzzati bana şunu öğretti: insan bazen umutla değil, alışkanlıkla yaşar. Ve o alışkanlık, farkına varmadan hayatı elinden alır.

Belki de hepimizin içinde bir Bastiani Kalesi var.

Kimi oradan kaçmaya çalışıyor, kimi duvarlarını yeniden boyuyor.

Ama hepimiz, bir yerlerde kendi Tatar Çölümüzü izliyoruz

bir mucize beklerken, çoktan geçmiş bir hayatın tozuna karışarak.

Vişneçürüğü Rengi Zarfla Gönderilmiş Bir Mektup

Baran Aksan

Durakta otobüs beklerken ağızımıza götürdüğün sigarayı ilk içine çektiğinde neden yanında bir anda otobüs belirir? Hiç düşündün mü vişneçürüğü?

Ya da otobüsü beklerken ilk dumanı içine çektiğinde bir anda yanına gelmesini arzulayacağım biri, oldu mu hiç? Dudaklarınla iz bıraktığın gibi sigaraya. Ruj izi bırakmak istediğin oldu mu birinin boynunda?

Sonra sabahlara kadar öpüp koklamak isteyeceğin. Dudağının kıvrımlarında hayat bulacağın biri, oldu mu hiç? Saçların hiç başkasının saçlarına karıştı mı sevişirken? Sutyenin kopçasını açarken ya da sevişirken portishead açar mısın? bana çok erotik geliyor da

Bunları konuşmayalım libidon artıyorsa.

Peki, hangi filmleri seversin... Godard, Coppola, Trier?...

Ben Noé'ye bayılırım mesela. Love sence de çok iyi bir aşk filmi değil mi?

Hmm sen (500) Days of Summer'ı tercih edersin. Ya da La La Land. Eternal Sunshine of The Spotless Mind'da olabilir bak. Yeni gösterimleri var mı? Bence In the Mood For Love'da orta yolu buluruz. Noé biraz sert kaçır.

Sen de François Hardy dinleyip sokaklarda dans ediyor musun benim gibi? Deniz kenarına gidince boğulmuş hissi oluyor mu sigaranı içerken? Ah çok soru sordum, biraz da sen anlat kendini bana. S'il te plaît.

Son olarak, girdiğim sinema salonundan poster çalmak istedim, başaramadım...

Bir Yıldırım Çarptı Sanki İstanbul'a

Kemal Çerçibaşı

Bir yıldırım çarptı sanki.
İstanbul'un en yüksek tepesine.
Çamlıca gel söyle sen bana bu sevdâ kime ne?
Ayrılırsak biz seninle ayrılalım yar.
İstanbul bizi kıskansın neye yarar?
Aslında tek bir gerçek var.
O da yalnız kaldı İstanbul.
Beni asla terketme sen dur.

İstanbul bana bakma.
Niye diye sormayacağım ama.
Sebebi zaten farklı, sen yüksektesin ben alçakta.
Olsun kaderimiz zaten aynı bir masalda.
Yolun açık olsun İstanbul.
Yolcunu sen sağlam yere bağla.

Delige Dayanan Delilik

Ali Kerim Tolga

"Neden çalışmak istiyorsun?"

"Para için efendim, iyi bir televizyon, internet, son model bir cep telefonu, araba, doğalgazlı bir ev, güzel bir eş, çocuklar ve iyi bir aile kurabilmek için efendim."

"Güzel, güzel. Biz en düşük maaşı veriyoruz ama biliyorsun değil mi?"

"Hiç problem değil efendim. Çok çalışırım, azmederim, sabrederim, dua ederim ve elime geçenler için şükrederim efendim."

"Güzel, güzel. Esnek saatler senin için problem olmaz değil mi?"

"Asla olmaz efendim, her saat, her gün çalışabilirim. Haftanın yedi günü çalışabilirim efendim, çift mesai bile yapabilirim."

"Güzel, güzel. Biz seni arayacağız, çıkabilirsin."

"Peki efendim. Kolaylıklar dilerim efendim."

Adam bana beşinci sınıf bir köleye nasıl bakılırsa o gözlerle baktı. Ömründe benim gibi bir salak görmemişti yüksek ihtimalle. Çıkarken kapıyı ardımdan kapattım. Koridorda benim gibi iş görüşmesine gelmiş yirmiden fazla insan vardı. Hepsinin kafası önlerine eğik, yere bakar halde. Elllerinde doldurmaları için verilmiş, kendilerini anlattıkları formaliteden formlar. Hepimizin ortak noktası yüksek ihtimalle hayatın bir yerinde sıçmış olmamız.

Aslında çalışmak istemiyordum. Su ile beraber oturduğumuz evin kirasını iki aydır ödeyememiştik. Evden atılır ve sokakta kalırım korkusu ağır bastığı için birkaç iş görüşmesine gittim. Pek iyi geçtikleri söylenemez. Su iyi ve kafa bir kızdır, çoğu zaman. Belli konularda iyi anlaşıırken, belli konularda asla iyi anlaşılamıyoruz. En mükemmel olduğumuz konu s.kişi. Ciddi bir ten uyumumuz var. Su tanıdığım kadınlar içerisinde mükemmelliğe en yakın olanı, fiziksel olarak. Kısacık kesilmiş ve simsiyah saçları. İri ve delercesine bakan gözleri. Her daim bakımlı el ve ayakları. Tuhaf yerlerinde olan piercingleri, bebedeksi teni ve daha birçok şey. Fakat bunların yanında, ruhsal olarak ciddi bunalımları ve buhranları var. İlginç şekilde bu ilişkiyi dengede tutan kişi benim. Çoğu zaman onu sakinleştirmem ve dinginleştirmem gerekiyor.

"Bebeğim biliyorum, homoseksüellerin ve kadınların maalesef hakları yeniyor. Keşke daha çok şeyler yapabilesek bu konu için. Al bak bir yudum şarap iç iyi gelecektir. Dur sana biraz Eric Clapton dinletayim, gel yanıma otur."

Bu ve bunun gibi konularda yardımcı olabiliyorum. Konu ailesiyle olan atışmalarına gelince evden kaçmam gerekiyor, çünkü bir canavara dönüşebiliyor.

En şiddetli kavgamızı iki ay önce yemek esnasında yaşadık. Su vegan ve illa benim de vegan olarak beslenmem gerektiğine kafayı takmış durumda. Akşam yemeği için kendime bir antrikot pişirip, yanına bir kutu konserve mısır boşaltıp yemeğe başladım. Su kendi yemeklerini hep kendisi yapıyor. Karşımda oturuyordu. Biz yemek yerken telefonundan bir video açıp, telefonunu şarap şişesine dayadı ve bana izletmek istediğini söyledi. Bir kesimhanede inekleri canlı şekilde bir makineye atıp, paramparça ediyorlardı. Dehşet. Tabağımda olan kanlı etten büyük bir parça daha kesip ağzıma attım. Şimdi telefonda domuzlar vardı. Bağırarak kaçmaya çalışıyorlar ve bir adam onları var gücüyle tekmeliyordu. Lokmamı çiğneyip yuttum, bir yudum şarap içtim ve tekrar bıçağı elime alıp yemeğimi yiyecektim ki Su önümde duran tabağı koluyla masadan aşağı fırlattı.

"SENİ DUYGUSUZ, SENİ ADI, OTUZBİRCİ, IRZ DÜŞMANI, SAPIK, KENDİNİ BEĞENMİŞ PİSLİK!" diye bağırmaya başladı.

"Yavrum sakin olsana, ne yaptım ben şimdi?" dedim.

"NE YAPTIN HA? DAHA NE YAPACAKSIN OROSPU ÇOCUĞU! UMURUNDA BİLE DEĞİL. ANCA KENDİ PİS GIRTLAGINI DÜŞÜNÜYORSUN! Al işte hepsi yerde git yerden ye!!"

"Bak" dedim "biraz sakinleşmeye ne dersin?"

Bir yudum şarap almak için uzandım fakat bu sefer elimde olan şarap bardağına tokat attı ve bardak elimden fırladı. Bir anda üzerime uçup, on parmağının tırnaklarıyla yüzümü çizmeye başladı. 10 saniye kadar beni tırmaladıktan sonra hırsını alıp geri çekildi ve tekrar oturdu. Olduğum yerden hiç kıpırdamadan masada duran şarap şişesini aldım ve kafama diktim. Hemen hemen yarım şişe şarabı içtim. Hissediyordum, suratımdan kan akıyordu. Şişeyi masaya geri koyup suratına, gözlerinin içine baktım. O an yumuşadığını anladım.

"Bebeğim, bebeğim çok özür dilerim. Neden yaptım bilmiyorum. Of suratın kötü olmuş. Bebeğim özür dilerim. Ben hemen pansuman yaparım hiçbir şeyin kalmaz şimdi. Çok özür dilerim bebeğim." diyerek odaya gitti.

Beş dakika sonra geldiğinde elinde biraz pamuk ve bir şişe aseton vardı.

"O ne?" diye sordum.

"Aseton" dedi.

"Onu gördüm, pansuman malzemesi yok mu?"

"Yok, sadece bunu buldum. Gel hemen tedavi etmeliyim seni."

Suratımda olan bütün kesikleri aseton ile sildi. İnanın bana suratımda olan çiziklerden parmağını içeri sokup, derimi yüzerek suratımdan çekse daha az canım yanardı. Gecenin sonu gayet iyi bitmişti. Hayatımın boşalmasını yaşamıştım. Detaylara inmeyeceğim çünkü asla yapmam dediğim bir sürü şey yapmıştı bana ve bunları anlatmaya henüz utanıyorum. Fakat bu kadar zevkli olduklarını bilsem çok daha önceden yaparmışım.

Su böyle bir hatundu. Su'yu severim ama sorunlarımız vardı. Her insanın sorunları vardı. Benim sorunum şu an için çalışmak istemiyor oluşumdu. Sadece biraz şansa ihtiyacım var, bir şekilde biraz para bulmalıyım. Sahil yolundan eve doğru yürümeye başladım. İnsanı çileden çıkartabilecek kadar sıcaktı hava ama sokaklar buna rağmen doluydu. Adamın teki etrafına bir kalabalık toplamaya çalışıyordu. Elinde bir futbol topu ve iki tane yarısı suyla dolu olan yarım litrelik pet su şişesi. Topu yere koyup su şişelerini topun yanına dayadı. Sonra topu aralarından aldı. Tek atışta iki şişeyi birden devirene 200 lira vereceğini söyledi. Topa vurmak 5 lira. İnsanlar sıraya girdi, her vuran kaçırıyordu. Birisi çok yaklaştı fakat deviremedi. Şişelerin yarısı suyla dolu olmasa basit işti aslında. 10 lira param vardı. Ben de denemek istedim. Yavaş bir plase şut gönderdim ayak içimle. Top önce sağ şişeyi devirdi sonra gidip solda duran şişeye çarptı ve o da devrildi. Tek atışta kazandım. Kalabalık çılgın gibi alkışladı. Adamdan 200 lirayı alıp yürümeye devam ettim.

Kendimi çok cesaretli ve inanılmaz şanslı hissettiğim için, oturduğum eve yakın yerde bir mekanın, alt katında kaçak kumar oynattığı yere gitmeye karar verdim. Daha önce birkaç kez kaybetmiştim burada. Hepsinde sarhoştum, şimdi tek yudum içki içmemiştim. İçerisi yoğun sigara dumanıyla kaplı, basık ve ürkütücü bir yer. Birkaç masada kağıt oynayanlar vardı. Dört kişinin oynadığı bir masaya yaklaşıp selam verdim.

İstersem oynayabileceğimi ve her turun 10 lira olduğunu söylediler. 104 kağıtla oynanan bir çeşit açık pokere benzer bir oyundu. Daha önce hiç oynamamıştım fakat bu tür şeyleri çabuk kavrarınız. İlk on el kaybettim, adamlar inanılmaz hızlı oynuyorlardı, takip etmesi güç. Fakat onuncu elden sonra şansım döndü, kağıtlar gelmeye başladı. 8 saatten fazla oynadık. En son her tur 80 liraydı ve ben hala kazanıyordum. Masaya ilk oturduğum zaman oynayan dört kişiyle şu an oynadığım dört kişi farklıydı. Hatta birkaç dört kişi değişmiş bile olabilir, hepsini yenebilirdim. Mekandan çıkarken pantolonumun iki cebine paraları zor sığdırdım.

Hallolmuştu işte. En azından bir süre para sıkıntısı çekmeyecek, kira borcumu ödeyebilecek ve dolabı doldurabilecektim. Kesinlikle pansuman için malzeme alacaktım. Hatta gelecek üç ayın bile kirasını

ödeyebilirdim. Biraz şans. Sihir gibiydi. Böyle şeyleri kutlamak gerekir, uzak olmayan bildiğim bir bar var, oraya gitmeye karar verdim.

Oturulacak yerlerin yarısı dolmuş, kötü bir müzik çalıyorlardı. Bar tarafında kimse oturmuyordu. Neden bar tarafına oturmazlar anlamıyorum, neyse daha iyi. Hep bara otururum, öyle yaptım. Bir bira sipariş ettim. Mükemmeldi. İki yudum sonra bitti. Bir bira daha sipariş ettim. Hala kötü müzik çalıyordu. Bir sigara yaktım. Çalan müziğe sinirimden ikinci birayı da hızlıca içtim. Bir tane daha sipariş ettim. Barmen ödeme yapmamı istedi. Ödedim, bir bira parası da bahşış verdim.

Sarı ve uzun saçlarını at kuyruğu şeklinde toplamış, uzun bel pantolon ve üzerine bir gömlek giymiş, düğmelerini açık bırakıp içinde olan kırmızı sütyenini göze sokmak ister gibi yürüyen bir kadın bara geldi.

Üç bira sipariş etti barmenden. Bana dönüp;

"Afiyet olsun" dedi.

"Teşekkür ederim." dedim.

Biralarını alıp geri gitti. Aradan 5 dakika geçtikten sonra elinde birasıyla bara tekrar geldi. Yanımda duran sandalyeye bakarak;

"Oturabilir miyim?" diye sordu.

"Keyfin bilir"

Oturdu. Her zaman otururlar.

"İlk kez görüyorum seni. Sık sık gelirim buraya, sen yeni misin bu çevrede?" diye sordu.

"Ben de seni ilk kez görüyorum" dedim.

"Ne iş yapıyorsun?" dedi. Bütün insanların sanki en merak ettiği soru buydu.

"Fizik öğretmeniyim" dedim. "İş bulamadığım için kasiyerlik yapıyorum."

"Yaaa demek öyle..."

Keşke fizik öğretmeniyim demeseydim diye düşündüm. Belki "Mühendisim ama işsizlik yüzünden gece bekçiliği yapıyorum" diyebilirdim. Ya da "Yazarım fakat herhangi bir yayıncıyla konuşamayacak kadar ego doluyum. Herkesten çok daha yetenekliyim, üç kitap bitirdim, dördüncüyü bitirmek üzereyim, beş ve altıncı kitaplarımın taslakları hazır, yayınlandığında olay yaratacaklar." diyebilirdim diye düşünürken, biramı bitirdim. Bir tane daha sipariş ettim, inanılmaz çişim gelmişti fakat kalkmaya çok üşendim.

"Yalnız mısın peki?" diye sordu.

"Şu an evet." dedim.

Biramdan bir yudum daha almak için bara uzanıyordum ki, arkamdan bir el uzanıp biramı kaptı.

İnanılmaz bir hızla karşımda duran, adını dahi bilmediğim kadının suratına şiddetli bir şekilde çarptı.

Sarışın sandalyeyle birlikte yere devrildi. S.KTİR! Su'ydu, burada olduğumu nasıl öğrendiğine dair en ufak bir fikrim dahi yok.

"SENİ FAHİŞE! ERKEĞİMİ BENDEN ÇALMAYA MI ÇALIŞIYORSUN? KONUŞSANA ŞILLIK!"

Yere devrilen ve avazının çıktığı kadar tiz bir sesle çılgık atan kızın üzerine çıkmış, bir yandan saçını çekip, bir yandan tokat atıyordu Su. Ben korkudan altıma işlemek üzereydim. İşememek için elimle çükümü var gücümle sıkıştırmış, bar taburesinde oturuyordum. Ayağa bile kalksam o an akacaktı.

Suratında patlayan bira bardağı yüzünden kızın yüzünden kan akıyordu. Bütün herkes ayırmak için toplandı fakat Su delirmişti. Zar zor şekilde ayırdıklarında asla hıncını alamamış olarak bana döndü.

"SENİN ELİN NERENDE DURUYOR? BİLİYORUM İŞTE AŞAĞILIK BİR OTUZBİRCİSİN, BİR GÜN BİLE YALNIZ BIRAKMAYA GELMİYOR SENİ."

"DEVASA ÇÜKÜMDE" diye bağırardım.

Bu cevap Su'yun hiç hoşuna gitmedi. Üzerime doğru atıldı. Kendimi korumak için ellerimi kullanmak

zorunda kaldım. Birileri Su'yu üzerimden aldı fakat ben her tarafıma işemiştim. O kadar fazla biriktirmişim

ki, tişörtümün yarısı dahi sidik içindeydi. Pantolonun paçalarından sidik damladığını hissedebiliyordum.

2 dakika sonra bara önce polis, ardından ambulans geldi. Sarışın kızın hali feciydi. Bağıra bağıra ağlıyordu. O ağladıkça Su sürekli küfürler ediyordu. Üç polis memuru karga tulumba zor zapt edip, ekip

arabasına tıktılar ve götürdüler Su'yu. Hiç kimseye bir şey söylemeden çıkıp evin yolunu tuttum.

Gitmeden markete uğramaya karar verdim. Daha kötü ne olabilirdi ki? Marketten içeri girdiğimde, beraberimde yoğun bir sidik kokusu da girdi içeri. Çalışan genç bir çocuktu, bozuntuya vermedi. Altı bira,

dört şişe kırmızı şarap, iki paket sigara aldım. Parayı uzatmak için elimi cebime attım. Bütün paralar sidiklenmişti. Bir deste çıkarıp, borcum olan tutarı saydım.

"Kusura bakma, nemlendi biraz." dedim

Eve girdiğim an, üzerimi bile değiştirmeden kendimi koltuğun üzerine bıraktım. Poşetleri yanıma koydum.

Biraları buzdolabına götürmememe gerek yoktu. Acil bir şekilde içip sarhoş olmak ve bu geceyi katlanı hale

getirmek zorundaydım.

Başka ne yapabilirdim ki?

Servet-i Fünûn Devri'nin Oluşumu ve Dekadanlık Tartışması Hakkında

Baran Aksan

Giriş

Bu makalede, Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı'nın ikinci devri olan Servet-i Fünûn Devrinin oluşum süreci ve dekadanklık tartışmaları ele alınacaktır.

Servet-i Fünûn Dergisi'nin Oluşum Süreci

1891 yılı martında Ahmet İhsan (Tokgöz) tarafından çıkarılmaya başlanan ve isminden de anlaşıldığı üzere daha çok fennî yazıların yayımlandığı bir dergiydi.

Recaizade Mahmut Ekrem'in Mekteb-i Sultani'den öğrencisi olan Ahmet İhsan'a o dönemlerde yazdığı bir öyküyü izinsiz yayımlayan Malumat dergisinin sahibi Baba Tahir'e olan tepkisini ve gene o dönemde Hasan Âsaf tarafından yayımlanan şiirde kafiye'nin abes/muktebes kelimeleri ile oluşturulmasından kaynaklı alevlenen "kafiye göz için midir kulak için mi?" tartışmaları ile ilgili görüşlerini aktardığı bir yazıyı Servet-i Fünûn'da yayımlayıp yayımlayamayacağını sorar. Ahmet İhsan hocası Recaizade Mahmut Ekrem'in bu ricasını kırmaz ve yazısına yer verir.

Yazı yayımlandıktan sonra, özellikle derginin resimli oluşundan etkilenen Recaizade Mahmut Ekrem öğrencisi Ahmet İhsan'a derginin edebî cephesinin gelişmesi için yazı işleri müdürü olarak Tevfik Fikret'in görev almasını belirtir. Ve Tevfik Fikret'in yazı işleri müdürü olmasıyla birlikte dergi, bir edebiyat dergisi hâlini alır. 1896 Şubat sayısında Tevfik Fikret'in kaleme aldığı Muhasebe-i Edebiyye mukaddimesi ile birlikte Servet-i Fünûn Devri resmen başlar.

Servet-i Fünûn Devri ve Eski Edebiyat Taraftarları

Servet-i Fünûn sanatçıları –özellikle Fransız- Batılı edebiyat etkisindedir. Fransız sembolistleri başta olmak üzere pek çok şairi özümsemiş ve eski edebiyat taraftarları Şeyh Vasfi, Halil Edib, Faik Esat, Müstecâibzade İsmet, Mehmet Celal, Ahmet Rasim, Samih Rıfat ve Ali Kemal tarafından sıklıkla eleştiriye maruz kalmıştır.

1. Fransız edebiyatına aşırı bağlılıkları sebebiyle orijinal olmayan taklitçi bir edebiyat oluşturmak.
2. Gayr-i Milli ve kompozit bir edebî anlayışa bağlı kalmak.
3. Dil ve üslup bakımından suni olmak.
4. Türk şiirini anlaşılabilir hâle getirmek.
5. Dekadanklık.

Ahmet Mithat ve Servet-i Fünûn'cular Arasında Gerilim: Dekandanlık Tartışmaları

Eserlerinin en basit okuyucu tarafından bile anlaşılmasını ve fayda sağlamasını isteyen Ahmet Mithat Efendi Sabah Gazetesi'nde "Dekadanlar" başlıklı bir makale yayımlar. Bu makaleden on sene önce Fransız sembolistlerine takılan bir lakap olan dekadans kelime anlamı bakımından düşkünleşmiş anlamı taşır.

Ahmet Mithat makalesinde Servet-i Fünûn'cuların günlük konuşma dilinden uzaklaştığını ve değerleri çökerttiğinden bahseder. Cenap Şahabettin'in şiirinde geçen "Saat-i semen-fam" (bkz. Yasemin kokulu saatler) tamlaması üzerinden konuşma dilinden uzak olduklarına bir eleştiri getirir. Tanzimat sanatçılarının başlattığı dilde sadeleşme hareketinin aksine daha sanatlı bir dil kullanmaları, Fransız şairlerinden etkilenmeleri gibi sebepler doğrultusunda eleştiriler yaptığı bu yazısından bir buçuk yıl sonra Kamus-i Türki müellifi, Şemseddin Sami Bey Servet-i Fünûn'culara hak verdiği bir yazı yayımlar. "Şiir ve Edebiyattaki Teceddüd-i Ahirimiz" başlıklı yazısında, edebiyatımızın şekil ve muhteva olarak Batılılaşması gerektiğini savundu. Bu yazı Hüseyin Cahid başta olmak üzere pek çok Servet-i Fünûn şairini yüreklendirdi. Bu sevinç ve cesaret Hüseyin Cahid'in "Terekkiyat-ı Edebiyyemiz" yazısında oldukça hissedilmektedir.

Tartışmalara son noktayı koyan Ahmet Mithat Efendi "Teslim-i Hakikat" isimli yazısında Servet-i Fünûn şair ve yazarlarına hakkını teslim etmiş gibi dursa da aslında "Dekandanlık" ile suçladığı tüm eleştirilerden yavaş yavaş uzaklaştıklarını vurgulamıştır.

Sonuç

Servet-i Fünûn topluluğu, Türk edebiyatında Batı etkisinin sistemli biçimde yerleşmesini sağlayan öncü bir hareket olarak değerlendirilmelidir. Tevfik Fikret'in yönetiminde derginin bir edebiyat merkezine dönüşmesi, Türk şiir ve nesrinde biçimsel ve içeriksel bir dönüşümü başlatmıştır. Ancak bu yenilikçi tutum, dönemin muhafazakâr çevrelerinde tepkiyle karşılanmış; özellikle Ahmet Mithat Efendi'nin "Dekadanlar" makalesiyle somutlaşan eleştiriler, dönemin edebî anlayış farklılıklarını derinleştirmiştir. Buna rağmen Servet-i Fünûn sanatçıları, bireysel duygulara ve estetik kaygılara dayalı bir sanat anlayışını savunarak edebiyatın toplumsal fayda amacının ötesine geçmesini sağlamışlardır. Bu yönüyle Servet-i Fünûn, Türk edebiyatında modernleşme sürecinin en belirleyici aşamalarından birini temsil eder.

Kaynakça

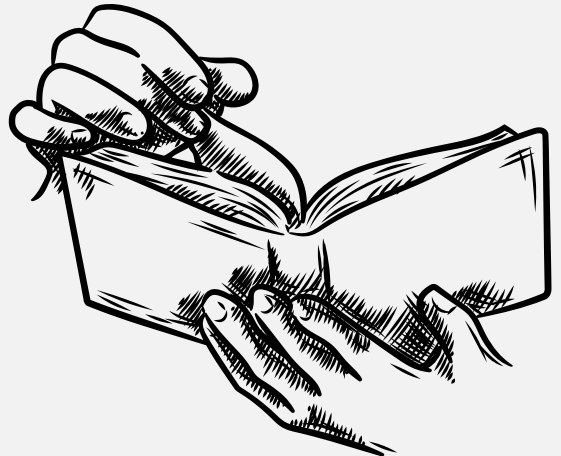
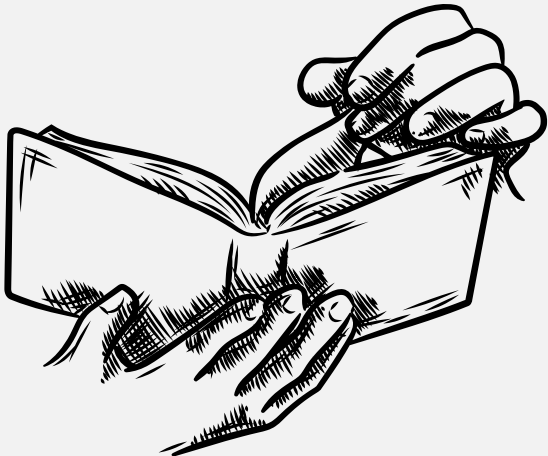
Kenan Akyüz, Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri, İnkılap Yayınları

Beşir Ayvazoğlu, Fikret, Everest Yayınları

İnci Enginün, Tanzimattan Cumhuriyet'e Yeni Türk Edebiyatı, Dergah Yayınları

Mehmet Kaplan, Tevfik Fikret (Devir-Şahsiyet-Eser), Dergah Yayınları

İsmail Parlatır, Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Servet-i Fünûn maddesi

FORVETİN ARKASI

YouTube

Spotify

**Futbolseverler, fanatikler ve holigan troller!
Hazır olun çünkü bu ikili her şeye el attığı gibi
futbola da el atmış durumda. Amatör ruh, yüzde yüz
heyecanla şahsi analizler, kulüpler ve futbolun
geleceği, topun hayatın doksanına doğru yüksek
hızla ivmelenmesi hepsi bu programda!**

**Amatör yorumcular Muhammet Fatih Dur ve
Abdullah Emre Aladağ bu seferde Türk futbolu için
dirsek çürütüp seslerini yoruyorlar.**

Kısacası bizde bilgi olmaz duyum olur.

Forvetin Arkası Spotify ve Youtube'de!

“Daha başlamadan yenileceğini bildiğin hâlde başlamak ve ne olursa olsun sonuna kadar devam etmek demektir cesaret. Nadiren olsa da bazen kazanırsın.”

Harper Lee - Bülbülü  ld rmek

Sahir